

ГААЛИЙН ХИЛЭЭР НЭВТРҮҮЛЭХ БАРААНЫ МЭДҮҮЛГИЙГ НӨХӨН БИЧИХ ЗААВАР

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлэг /цаашид “гаалийн мэдүүлэг” гэх/ нь барааг мэдүүлэгчийн сонгосон гаалийн бүрдүүлэлтийн горимд байршуулах, гадаад худалдааны барааны статистик мэдээлэл гаргах үндсэн баримт болно. Гаалийн мэдүүлэг нөхөн бичих, бичиг баримтыг мэдээллийн сүлжээгээр илгээхэд гаалийн гадаад холболтын систем /цаашид CEPS гэх/-ийг ашиглана.
- 1.2. Гаалийн мэдүүлэг нь дараах 4 хэсгээс бүрдэнэ:
- I хэсэг- ерөнхий мэдээлэл (мэдүүлгийн 1-20 болон А хүснэгт);
- II хэсэг- бараа, тээврийн хэрэгслийн талаарх мэдээлэл (21-43);
- III хэсэг-гаалийн тариф, татварын мэдээлэл (44-51);
- IV хэсэг-бичиг баримт, бусад мэдээлэл (52, С, D, E, F, G).
- 1.3. Гаалийн мэдүүлгийн маягт нь үндсэн болон нэмэлт гэсэн төрөлтэй байна. Гаалийн мэдүүлэг нь үндсэн нэг, нэмэлт хэд хэдэн мэдүүлгээс бүрдэж болно. Нэмэлт мэдүүлэг нь үндсэн мэдүүлгийн салшгүй хэсэг байна.
- 1.4. Гаалийн мэдүүлгийг монгол хэл дээр үйлдэнэ.
- 1.5. Гаалийн мэдүүлгийг батлагдсан маягтын дагуу нөхөн бичнэ.
- 1.6. Гаалийн удирдах төв байгууллагаас тогтоосон ажлын цагт багтаан гаалийн мэдүүлгийг хүлээн авна.
- 1.7. Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх бараа, тээврийн хэрэгслийг гаалийн байгууллагад дараах этгээд мэдүүлнэ:
- 1.7.1. бараа илгээх, эсхүл хүлээн авах Монгол улсад бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрөө, эсхүл холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу түүний итгэмжлэгдсэн этгээд;
- 1.7.2. гаалийн хилээр нэвтрэх зорчигч, бараа хүлээн авах, илгээх хувь хүн;
- 1.7.3. энэ зааврын 1.7.1, 1.7.2 дахь заалтад заасан этгээдтэй байгуулсан гаалийн зуучлалын үйлчилгээ үзүүлэх гэрээний үндсэн дээр гаалийн зуучлагч;
- 1.7.4. шаардлагатай тохиолдолд тээвэрлэгч, гаалийн түр агуулахын болон баталгаат бүсийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл эзэмшигч зэрэг этгээд.
- 1.8. Гаалийн хилээр нэвтрүүлж байгаа дараах бараанд гаалийн мэдүүлэг нөхөн бичихгүй:
- 1.8.1. Гаалийн тухай хуулийн 220.1 дэх хэсэгт заасан дипломат төлөөлөгчийн газар болон түүнтэй адилтгах бусад байгууллагын гаалийн хилээр нэвтрүүлэх бараа;
- 1.8.2. улс хоорондын шуудангийн илгээмжийг гаалийн хилээр нэвтрүүлэх журамд заасан маягтаар гаалийн бүрдүүлэлт хийх бараа;
- 1.8.3. гаалийн хилээр нэвтрүүлэх бараа, тээврийн хэрэгсэлд гаалийн хяналт тавих нийтлэг журамд маягтаар гаалийн бүрдүүлэлт хийхээр заасан бараа.
- 1.9. Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх дараах бараанд зөвхөн үндсэн мэдүүлэг бичнэ:
- 1.9.1. эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлтэйгээр гаалийн хилээр нэвтрүүлэх бараа;
- 1.9.2. автомашин, чиргүүл;
- 1.9.3. өөрөө явагч машин механизм, дугуйт трактор.
- 1.10. Цахилгаан, дулааны эрчим хүч, хий, уур, ус гэх мэт тусгай хоолой, шугамаар тээвэрлэгдэх барааны тоо хэмжээг нь нарийвчлан хянах баталгаат тоолуурын үндсэн дээр холбогдох бичиг баримтуудыг үндэслэн сард нэгээс доошгүй удаа мэдүүлнэ.
- 1.11. Гаалийн баталгаат бүсэд байршуулсан барааг өөр гаалийн баталгаат бүсэд шилжүүлэхэд тухайн барааг хадгалж буй гаалийн баталгаат бүсэд хяналт тавьж байгаа гаалийн байгууллагад мэдүүлнэ.
- 1.12. Нэг ачилтаар ирсэн боловч өөр өөр баталгаат бүсэд орох бараанд тусад нь мэдүүлэг бичнэ.
- 1.13. Татваргүй барааны дэлгүүрт худалдагдсан барааг барааны нэр, марк, зориулалт, барааны ангиллын кодоор нэгтгэж мэдүүлнэ.

- 1.14.Тээврийн бичиг баримтад заасан хүрэх өртөөнд буух барааг тухайн өртөөг харъяалах гаалийн байгууллагад мэдүүлнэ.
- 1.15.Энэ зааврын 1.14 дэх хэсэгт заасан гаалийн байгууллагыг солих шаардлагатай бол гаалийн удирдах төв байгууллагаас зөвшөөрөл авна.
- 1.16.Гаалийн бүрдүүлэлтийн нэг горимд байрших нэг ачилтын бараанд гаалийн нэг мэдүүлэг бичнэ. Нэг ачилт гэдэгт нэг илгээгчээс нэг хүлээн авагчид очих, нэг өдөр ачигдсан, тээврийн нэг бичиг баримттай барааг ойлгоно.
- 1.17.Нэмэлт мэдүүлэгт бичигдэх барааны гаалийн бүрдүүлэлтийн горим болон горимын код нь үндсэн мэдүүлэгт бичигдсэн барааны горим болон горимын кодтой ижил байна. Горим өөр бол тусад нь мэдүүлэг бичнэ.
- 1.18.Нэг илгээгчээс нэг хүлээн авагчид илгээсэн тус тусдаа тээврийн бичиг баримт бүхий барааны оноосон нэр, ангиллын код, гарал үүсэл нь ижил бөгөөд нэг өдөр хүлээн авч байгаа, эсхүл нэг өдөр илгээж байгаа тохиолдолд нэг ачилт гэж үзэж, багцалж гаалийн нэг мэдүүлгээр бүрдүүлэлт хийж болно.
- Багцалж мэдүүлэх тохиолдолд энэ тушаалын гуравдугаар хавсралтаар батлагдсан гаалийн мэдүүлгийн хавсралтыг бичнэ. Энэ хавсралт нь гаалийн мэдүүлгийн салшгүй хэсэг бөгөөд үндсэн мэдүүлгийн дугаартай ижил дугаартай байна.
- 1.19.Нэг тээврийн хэрэгсэлд иж бүрдлээр нь тээвэрлэх боломжгүйгээс эд анги, бүрдэл хэсгээр нь салгаж тээвэрлэсэн боловч технологийн горимын шаардлагын дагуу иж бүрдэл болж ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмыг нэг ачилтад хамааруулж болно.
- 1.20.Энэ зааврын 1.19 дахь хэсэгт заасан барааг гаалийн хууль тогтоомж, журамд заасан хугацааг баримтлан, угсрах, иж бүрдэл болгох ажлыг гаалийн хяналтын бүс, тээврийн байгууллага, бараа эзэмшигчийн мэдлийн байр, агуулахад гүйцэтгэхийг зөвшөөрнө. Энэ тохиолдолд хамгийн сүүлийн ачилт ирсний дараа нэг мэдүүлэг бичих бөгөөд бүрдэлд хамаарахгүй бараанд тусад нь гаалийн мэдүүлэг бичнэ.
- 1.21.Нэг тээврийн хэрэгсэлд олон нэр төрлийн бараа ачигдсан тохиолдолд мэдүүлэгчийн хүсэлтээр тухайн ачилтад байгаа, БТКУС-ийн нэг зүйлд хамрагдах барааг өндөр тарифтай нэг бараагаар нь төлөөлүүлэн мэдүүлж болно. Энэ тохиолдолд бусад барааны нэр, тоо хэмжээ, үнийг тусгасан баримтыг гаалийн мэдүүлэгт хавсаргана.
- 1.22.Мэдүүлгийн огноог араб тоогоор он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар тэмдэглэнэ.
- 1.23.Гаалийн мэдүүлэгт бичигдсэн мэдээлэл нь гаалийн бүрдүүлэлтийн горимын агуулгад нийцсэн, бүрдүүлэлтэд шаардагдах бичиг баримтын мэдээлэлтэй тохирсон байна.
- 1.24.Мэдүүлэгч мэдүүлгийн маягтын хүснэгтүүдийг бараа мэдүүлэхэд шаардагдах бичиг баримтыг үндэслэн бүрэн гүйцэд, үнэн зөв бичиж, бичиг баримтыг гаалийн байгууллагад шилжүүлнэ. Мэдүүлэгч шаардлагатай бичиг баримтыг гаалийн байгууллагаас тогтоосон ажлын цагт гаргаж өгнө.
- 1.25. Мэдүүлэгч барааг мэдээллийн сүлжээгээр мэдүүлж, Гаалийн тухай хуулийн 60.3.1-60.3.5 дахь заалт, 75.1 дэх хэсэгт заасан бичиг баримтыг гаалийн байгууллагаас тогтоосон хугацаанд мэдээллийн сүлжээгээр ирүүлж болно.
- 1.26.Мэдүүлэгч нь гаалийн бүрдүүлэлтийн тухайн горимд шаардагдах бичиг баримтыг үндэслэн гаалийн үнийг тодорхойлж, гаалийн байгууллагад мэдүүлнэ.
- 1.27.Мэдүүлэгч гаалийн үнийг тодорхойлсон бичиг баримтыг гаалийн байгууллагад гаргаж өгнө.
- 1.28.Гаалийн удирдах төв байгууллагын холбогдох нэгж нь энэ зааврын 3, 4 дүгээр хавсралтад заасан (*) тэмдэглэгээтэй кодыг шаардлагатай тохиолдолд програмд идэвхжүүлж, гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтэд ашиглаж болно.
- 1.29.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь бүрдүүлэлтийн дараах шалгалтаар илэрсэн зөрчилд холбогдох барааг шалгалтын актыг үндэслэн гаальд мэдүүлнэ.
- 1.30.Гаалийн удирдах төв байгууллагын гаалийн зөрчлийн асуудал хариуцсан зохион байгуулалтын нэгжийн улсын байцаагчийн илрүүлсэн зөрчилд холбогдох барааны мэдүүлэг нөхөн бичихдээ энэ зааврын 12 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Хэлцлийн код”-оос “370”, татваргүй барааны дэлгүүрт худалдагдсан гадаадын болон монголын барааны гаалийн мэдүүлэг нөхөн бичихэд “390”, “391” кодыг сонгоно.
- 1.31.Мэдүүлэгч нөхөн бичсэн мэдүүлгийг гаалийн байгууллагад ажлын 5 хүртэлх хоногийн хугацаанд сүлжээгээр илгээнэ.
- 1.32.Энэ зааврын 1.31 дэх хэсэгт заасан хугацаанд мэдүүлгийн бичлэгийг мэдүүлгийн програмаас илгээгээгүй бол бичлэг устгагдана.

Хоёр. Гаалийн мэдүүлгийн маягтыг нөхөн бичих

Хүснэгт	Хүснэгтийн Нэр	Тайлбар
1	Бүрдүүлэлтийн горим	<p>Нэгдүгээр хүснэгтийн арын хэсэгт бүрдүүлэлтийн горимын кодыг бичих бөгөөд хүснэгтийн эхний хэсэгт тухайн барааг гаалийн хилээр нэвтрүүлж байгаа ялгаанаас хамааран:</p> <ul style="list-style-type: none"> -гаалийн хилээр оруулах барааг – “ОР” -гаалийн хилээр гаргах барааг – “ГА” -барааг шилжүүлэн ачих бол – “ШИ” -барааг устгахад – “УС” -барааг хүлээн авахаас татгалзах – “ТА” <p>гэсэн 2 үсэгт тэмдэглэгээ мэдүүлгийн програмаас бичигдэнэ.</p> <p>Гаалийн баталгаат бүсүүдээс 401, 402, 403, 507 горимын кодоор гаалийн бүрдүүлэлт хийхэд горим тус бүрийн ард “1” гэсэн тоог бичнэ. /ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар "507"-г нэмсэн/</p>
2	Илгээгч/ экспортлогч Per№ Утас№	<p>Үндсэн мэдүүлэгт барааг илгээгч аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний нэр, хаяг, утас, регистр аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээний бүртгэлийн дугаарыг бүрэн гүйцэд бичнэ.</p> <p>ААН-ийн нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дээр бичиж баталгаажуулсаны дагуу бичнэ.</p> <p>Импортын барааг илгээгч, экспортын барааг хүлээн авагч гадаадын ААН, байгууллага, иргэний нэр, хаягийг кирилл үсгэнд хөрвүүлэх шаардлагагүй бөгөөд, эхний үсгийг томоор бусад үсгийг жижгээр бичнэ.</p>
3	Нэмэлт №	<p>Тухайн мэдүүлгийн хуудасны дарааллын дугаарыг эхний хэсэгт, нийт бичсэн мэдүүлгийн хуудас (нэмэлт мэдүүлгийн хамт)-ны тоог дараагийн хэсэгт бичнэ.</p> <p>Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцлан мэдүүлж байгаа тохиолдолд гуравдугаар хүснэгтийн арын хэсэгт “Б” тэмдэглэгээ мэдүүлгийн програмаас бичигдэнэ.</p>

4	<p>Хүлээн авагч/ импортлогч</p> <p>Per№</p> <p>Утас№</p>	<p>Бараа хүлээн авагч аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний нэр, хаяг, утас, регистрийн дугаар, аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээний бүртгэлийн дугаарыг бүрэн гүйцэд бичнэ.</p> <p>ААН-ийн нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дээр бичиж баталгаажуулсаны дагуу бичнэ.</p> <p>Импортын барааг илгээгч, экспортын барааг хүлээн авагч гадаадын ААН, байгууллага, иргэний нэр, хаягийг кирилл үсгэнд хөрвүүлэх шаардлагагүй ба, эхний үсгийг томоор бусад үсгийг жижгээр бичнэ.</p> <p>Гаалийн бүрдүүлэлтийн горимын 314 кодоор гаалийн бүрдүүлэлт хийхэд татваргүй барааны дэлгүүрээр тухайн сард үйлчлүүлсэн дипломат эрх ямба дархан эрх эдлэх байгууллага, албан тушаалтан, зорчигчийн тоог бичнэ.</p> <p>Тухайлбал:</p> <p>Гаалийн нутаг дэвсгэрийн гүнд байрлах дэлгүүрт борлуулсан барааг мэдүүлж байгаа бол дипломат эрх ямба, дархан эрх эдлэх албан тушаалтан-20,</p> <p>Хилийн боомтод байрлах дэлгүүрт борлуулсан барааг мэдүүлж байгаа бол зорчигч -10 гэх мэт</p>
5	Санхүүгийн хувьд хариуцагч байгууллага	Гадаад худалдааны төлбөр тооцоо хийсэн банкны нэр, дансны дугаар бичнэ.
6	Бүгд нэр төрөл	Нэг ачилтад хамрагдах барааны нэр төрлийн тоо.
7	Бараа нийлүүлэх нөхцөл	Эхний хэсэгт Инкотермсийн нэр томъёог, дараагийн хэсэгт бараа нийлүүлэх газар, боомтын нэрийг хэлцэлд зааснаар бичнэ.

8	Хэлцэл	<p>Хэлцлийн төрлийн кодыг бичнэ. Хэлцлийн төрлийн кодыг бүрдүүлэлтийн горим болон гарал үүслийн улстай уялдуулан сонгож бичнэ.</p> <p>Тухайлбал:</p> <p><u>-реэксспорт</u> – өмнө нь импортод бүртгэгдэж байсан гадаадын барааны экспорт. Үүнд:гаалийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт эргэлтэд байсан гадаадын бараа (гаалийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт эргэлтэд байгаа гадаадын бараа гаалийн тухай хуулийн дагуу монголын бараанд хамаарах ч, гарал үүсэл нь гадаадын бараа тул гадаад худалдааны барааны статистикийг эрхлэн гаргах аргачлалын дагуу реэкспортод тооцогдоно), гаалийн баталгаат бүсэд байршуулсан гадаадын бараа, гаалийн нутаг дэвсгэрт боловсруулалт хийгдсэн гадаадын барааг буцаан гаргах хамаарна. Реэкспортын барааны гарал үүслийн улс нь гадаад улс байна.</p> <p><u>-реимпорт</u> – өмнө нь экспортод бүртгэгдсэн монголын барааны импорт. Үүнд: хилийн чанадад бүрмөсөн гаргасан монголын бараа (хилийн чанадад бүрмөсөн гаргасан монголын бараа гарал үүслийн хувьд монголын бараа хэвээр байгаа тохиолдолд статистикийн хувьд реимпортод хамаарна) болон боловсруулах горимд байршуулж, хилийн чанадад гаргасан монголын барааг буцаан оруулах хамаарна. Реимпортын барааны гарал үүслийн улс нь зөвхөн монгол байна.</p> <p><u>-боловсруулалтын бараа</u> – Бараанд боловсруулалт хийсний дараа барааны гарал үүслийн улс нь өөрчлөгдсөн бол “боловсруулалтын бараа” хэлцлийн код сонгох ба гарал үүслийн улс нь хэвээрээ бол барааны урсгалаас хамааран реэксспорт, реимпортын аль нэгийг сонгоно.</p>
9	Мэдүүлэгч байгууллага, Per№ мэдүүлэгч Утас	<p>Барааг гаалийн байгууллагад мэдүүлж буй зуучлагч байгууллагын нэр, хаяг, утас, регистрийн дугаарыг бичнэ. Хүснэгтийн доод хэсэгт гаалийн бүртгэгдсэн мэргэжилтний үнэмлэхийн дугаар системээс бичигдэж, хүснэгтэн дэх мэдээлэл баталгаажигдана.</p> <p>Гаалийн зуучлагчаар дамжуулаагүй тохиолдолд барааг гаалийн байгууллагад мэдүүлж буй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, хаяг, утас, регистрийн дугаарыг бичнэ.</p> <p>Энэ тохиолдолд хүлээн авагч нь мэдүүлэгч өөрөө байх ба хүснэгтийн доод хэсэгт мэдүүлэг нөхөн бичсэн тухайн байгууллагын ажилтны бүртгэлийн дугаар системээс бичигдэж, хүснэгтэн дэх мэдээлэл баталгаажигдана.</p>
10	Илгээгч улсын код, нэр	<p>Тээврийн бичиг баримтад бичигдсэн, барааг илгээх улсын код, нэрийг бичнэ.</p> <p>Холимог тээвэр болон хэд хэдэн тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэсэн тохиолдолд эхний тээврийн бичиг баримтад бичигдсэн илгээх улсын код, нэрийг бичнэ.</p> <p>Гаалийн баталгаат бүс, гаалийн чөлөөт бүсийн хооронд бараа шилжүүлж байгаа тохиолдолд илгээгч улс нь барааг гаалийн хилээр нэвтрүүлэх үед гаальд мэдүүлсэн илгээгч улс байна.</p> <p>Гаалийн бүрдүүлэлтийн горимын 314 кодоор гаалийн бүрдүүлэлт хийхэд илгээгч улс нь Монгол улс байна.</p>

11	Гэрээлэгч улсын код, нэр	<p>Бараа нийлүүлэхээр гэрээ байгуулсан гадаад гэрээлэгчийн харъяалагдах улсын код, нэрийг бичнэ.</p> <p>Гаалийн баталгаат бүс, гаалийн чөлөөт бүсийн хооронд бараа шилжүүлж байгаа тохиолдолд гэрээлэгч улс нь барааг гаалийн хилээр нэвтрүүлэх үед гаальд мэдүүлсэн гэрээлэгч улс байна.</p>
12	Хүлээн авагч улсын код, нэр	<p>Тээврийн бичиг баримтад бичигдсэн, барааг хүлээн авч байгаа улсын код, нэрийг бичнэ.</p> <p>Гаалийн баталгаат бүс, гаалийн чөлөөт бүсийн хооронд бараа шилжүүлж байгаа тохиолдолд хүлээн авагч улс нь барааг гаалийн хилээр нэвтрүүлэх үед гаальд мэдүүлсэн хүлээн авагч улс байна.</p>
13	Хандивлагч улсын код, нэр	<p>Хүмүүнлэгийн болон буцалтгүй тусламж, засгийн газрын болон засгийн газрын бус зээлийн барааг олгож байгаа улс, олон улсын байгууллагын код, нэрийг бичнэ.</p>
14	Илгээх үеийн тээврийн хэрэгсэл	<p>Эхний хэсэгт бараа илгээх үеийн тээврийн хэрэгслийн харъяалагдах улсын код, дунд хэсэгт тээврийн төрлийн код, сүүлийн хэсэгт тээврийн хэрэгслийн дугаарыг тус тус бичнэ.</p> <p>Холимог тээврээр болон хэд хэдэн тээврийн хэрэгсэл дамжин тээвэрлэсэн тохиолдолд 14, 15 дугаар хүснэгтийн үзүүлэлтүүд өөр өөр байна.</p> <p>Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх тохиолдолд эхний хэсэгт барааг илгээх үеийн тээврийн хэрэгслийн харъяалагдах улсын код, дунд хэсэгт тээврийн төрлийн код, дараагийн хэсэгт тээврийн хэрэгслийн нийт тоог тус тус бичнэ. Тээврийн хэрэгсэл бүрийн дугаарыг гаалийн мэдүүлгийн хавсралтад бичнэ.</p>
15	Хил дээрх тээврийн хэрэгсэл	<p>Эхний хэсэгт Монгол улсын хилээр бараа нэвтрүүлэх үеийн тээврийн хэрэгслийн харъяалагдах улсын код, дунд хэсэгт тээврийн төрлийн код, сүүлийн хэсэгт тээврийн хэрэгслийн дугаарыг тус тус бичнэ.</p> <p>Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх тохиолдолд эхний хэсэгт Монгол улсын хилээр бараа нэвтрүүлэх үеийн тээврийн хэрэгслийн харъяалагдах улсын код, дунд хэсэгт тээврийн төрлийн код, дараагийн хэсэгт тээврийн хэрэгслийн нийт тоог тус тус бичнэ.</p> <p>Тээврийн хэрэгсэл бүрийн дугаарыг гаалийн мэдүүлгийн хавсралтад бичнэ.</p> <p>Гаалийн бүрдүүлэлтийн горимын 314 кодоор гаалийн бүрдүүлэлт хийхэд "00" тэмдэглэгээг бичнэ.</p>
16	Чингэлэг №	<p>Бараа чингэлэгт ачигдсан бол чингэлгийн үсгэн тэмдэглэгээ болон дугаарыг, чингэлэгт ачигдаагүй бол "00" тэмдэглэгээг бичнэ.</p>
17	Ачих, буулгах газар	<p>Барааг ачих, буулгах аймаг, хот, газар, өртөөний кодыг эхний хэсэгт, нэрийг дараагийн хэсэгт бичнэ.</p> <p>Гаалийн хилээр оруулах барааны хувьд хилээр тээвэрлэж оруулсан тээврийн хэрэгслээс барааг буулгасан газрын кодыг, гаалийн хилээр гаргах барааны хувьд гаалийн хилээр гаргах тээврийн хэрэгсэлд барааг ачсан газрын кодыг бичнэ.</p>

18	Барааны байршил	Барааг гаальд мэдүүлэх үед тухайн бараа байрлаж буй гаалийн хяналтын бүсийн код эсхүл гаалийн баталгаат бүс, чөлөөт бүсийн кодыг эхний хэсэгт, нэрийг дараагийн хэсэгт бичнэ. Хяналтын бүсгүй газар, өртөөнд хяналт шалгалт хийх бол өртөөний код, нэрийг бичиж болно.
19	Валютын код, нийт дүн	<p>Эхний хэсэгт хэлцлийн дагуу төлбөр хийсэн валютын код, дараагийн хэсэгт тухайн валютаар илэрхийлэгдсэн нийт үнийн дүн буюу тухайн ачилтад хамрагдах бүх барааны нийт үнийн дүнг бичнэ.</p> <p>Хэрвээ хэлцэлээр барааны төлбөр олон төрлийн валютаар хийгдсэн бол хамгийн их үнийн дүнтэй валютаар бусдыг нь илэрхийлж бичнэ.</p> <p>Хэлцэл нь төгрөгт хөрвөдөггүй валютаар хийгдсэн бол тухайн валютыг ам.долларт хөрвүүлэн бичнэ. Энэ тохиолдолд барааны үнийн нэхэмжлэх дээр өөр валютад хөрвүүлсэн тухай болон ханшийн талаар тэмдэглэл хийнэ.</p>
20	Ханш	Гаалийн байгууллагад мэдүүлсэн өдөр хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа, 19 дүгээр хүснэгтэд бичигдсэн валютын төгрөгтэй харьцах ханшийг бичнэ.
		<p>Барааны нэр, төрлийг хэлцэлд зааснаар тодорхой бичнэ.</p> <p>Энэ хүснэгтэд барааны онцлог шинж, савлагаа, агууламж, зориулалт гэх мэт тухайн барааг тодорхойлох үзүүлэлтүүдийг дэлгэрэнгүй бичнэ.</p> <p>Мэдүүлгийн програм дахь барааны нэр хэсгийн 5 талбарт мэдээллийг дараах дарааллаар оруулна:</p> <p>-“Барааны нэр” талбарт барааны ерөнхий нэрийг бичиж таслал тавин, тухайн барааг тодотгосон онцлог шинжийг бичнэ. Тухайлбал: Тамхи, янжуур, шүүлтүүртэй.</p> <p>-“Марк” талбарт барааны нэр, стандартыг бичнэ. Барааны нэрийг хэлцэлд туссан байдлаар нь бичих бөгөөд гадаад нэрийг кирилл үсгэнд хөрвүүлэхгүй. Эхний үсгийг томоор бусад үсгийг жижгээр бичнэ.</p> <p>Тухайлбал: Esse</p> <p>Стандартын үсгэн тэмдэглэгээг том үсгээр бичнэ.</p> <p>-“Зориулалт” талбарт барааны агууламж, онцлог шинж, чанарын тодорхойлолт, савлагааг бичнэ. Тухайлбал: 1хайрцаг*50блок*10ж/х*20ш, бохь 20мг, ник 1.6мг</p> <p>-“Үйлдвэрлэгч” талбарт тухайн барааг үйлдвэрлэсэн компанийн нэрийг бичнэ. Жишээ нь: суудлын автомашины хувьд Toyota; Nissan гэх мэт; телевизор Sony, LG гэх мэт бичнэ.</p> <p>-“Үйлдвэрлэсэн он” талбарт тухайн барааг үйлдвэрлэсэн оныг бичнэ.</p> <p>Гаалийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1 дэх заалтад заасан тээврийн хэрэгсэл болон БТКУС-ийн зүйл 84.29-д хамаарах хүнд машин механизмын хувьд мэдүүлгийн програмын барааны бичиглэлийн талбарт мэдээллийг дараах байдлаар бичнэ:</p> <p>-“Оноосон нэр” талбарт тээврийн хэрэгслийн төрөл, тээврийн хэрэгслийн нэр, кузовын төрлийг сонгоно.</p> <p>Жишээ нь:</p>

21	Барааны нэр, төрөл	<p>тээврийн хэрэгслийн төрөл: суудлын , ачааны г.м</p> <p>тээврийн хэрэгслийн нэр: Toyota, Nissan г.м.</p> <p>модель: Rav4 г.м.</p> <p>кузовын төрөл: АСА36W г.м.</p> <p>-“Марк артикул” талбарт арлын дугаарыг бичиж, хөдөлгүүрийн цилиндрийн багтаамж /1800сс/-ийг, кропны төрөл /transmission:автомат, механик г. м./, хөтлөгчийн төрөл /drivetrain: AWD, 4WD г. м./-ийг сонгоно.</p> <p>-“Үйлдвэрлэсэн компани” талбарт тээврийн хэрэгслийн үйлдвэрлэгчийн нэр /Toyota, Nissan г. м./, хөдөлгүүрийн төрөл /бензин, дизель г. м./ -ийг сонгоно.</p> <p>-“Үйлдвэрлэсэн он” гэсэн талбарт тухайн тээврийн хэрэгслийн үйлдвэрлэсэн он, сарын хооронд цэг тавьж, бичнэ. /жишээ нь: xxxx.xx буюу 2014.05 г.м./;</p> <p>-“Зориулалт” талбарт автомашины гүйлтийг км-ээр илэрхийлэн бичиж, гадна өнгийг сонгоно;</p> <p>- - Бусад мэдээлэл талбарт тухайн тээврийн хэрэгслийн үнэд нөлөөлөх үзүүлэлтийг бичнэ.</p> <p>- Жишээ нь: Автобусны суудлын тоо болон зорчигчийн багтаамж, автокраны сумны урт, даац, ачааны автомашины даац, бүх жин, хүчин чадал, зориулалт г.м</p> <p>- “Лавлах сан”-д тээврийн хэрэгслийн нэр /make/, модель, кузовын төрөл, хөдөлгүүрийн цилиндрийн багтаамж, кропны төрөл /transmission/, хөтлөгчийн төрөл /drivetrain/, хөдөлгүүрийн төрөл /engine type/, үйлдвэрлэсэн он, гүйлт, гадна өнгө зэрэг үзүүлэлтийг олон улсын худалдаанд хэрэглэгддэг нийтлэг бичиглэлээр тусгана.</p> <p>- “Лавлах сан”-д тээврийн хэрэгслийн бичиглэлийг шинээр үүсгэх асуудлыг тухай бүр гаалийн удирдах төв байгууллагын холбогдох нэгжид илгээж шийдвэрлүүлнэ.</p> <p>-“Лабораторын дүгнэлт” талбарт Мэдүүлгийн бараа тус бүр дээр гаалийн төв лабораторын дүгнэлтийн дугаарыг татахад "гэрээ бүртгэлийн нэгдсэн системийн гэрээний дугаар", "гэрээ бүртгэлийн нэгдсэн системээс тухайн гэрээний харгалзах барааны дугаар" талбарууд програмаас бөглөгдөнө" <i>Энэ хэсгийг Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдрийн А/346 дугаар тушаалаар нэмсэн.</i></p>
22	Д/Д	Эхний хэсэгт тухайн барааны дарааллын дугаар, дараагийн хэсэгт барааны нийт нэр төрлийн тоог бичнэ.
23	Барааны код	Барааны ангиллын кодыг Уялдуулсан системийн дагуу 8 оронгийн түвшинд бичнэ.
24	Гарал үүслийн улсын код, нэр	Барааны гарал үүслийн улсын код, нэрийг бичнэ.

25	Хэмжих нэгж, тоо хэмжээ /хэлцэлд заасан/	Хэлцэлд заасан хэмжих нэгжийг эхний хэсэгт, тоо хэмжээг дараагийн хэсэгт бичнэ. Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх тохиолдолд тухайн мэдүүлэгт хамрагдах бүх тээврийн хэрэгсэлд ачигдсан барааны нийт тоо хэмжээг бичнэ.
26	Хэмжих нэгж, тоо хэмжээ /ангиллын/	Уялдуулсан системийн хэмжих нэгжийг эхний хэсэгт, тоо хэмжээг дараагийн хэсэгт бичнэ. Ангиллын хэмжих нэгж хэлцлийнхээс өөр байгаа тохиолдолд ангиллын тоо хэмжээг тооцож гаргахдаа хэлцлийн хэмжих нэгжийн тоон утгыг ангиллын хэмжих нэгжээр илэрхийлж, хэлцлийн тоо хэмжээгээр үржүүлнэ. <u>Жишээ 1:</u> Хэлцэлд 500 хайрцаг шар айраг (24ш*0.33л) гэж тусгагджээ. Ангиллын дагуу шар айрагны хэмжих нэгж “литр” байдаг. “Хайрцаг” гэсэн хэлцлийн хэмжих нэгжийг ангиллын хэмжих нэгж “литр”-ээр илэрхийлбэл: $1 \text{ хайрцаг} = 24\text{ш} * 0.33\text{л} = 7.92\text{л}$ болно. Тэгвэл ангиллын тоо хэмжээ нь: $7,92 * 500 = 3960\text{л}$ болно. <u>Жишээ 2:</u> Хэлцэлд 30 хайрцаг янжуур тамхи (50блок*20ж/хайрцаг*20ш) гэж үзвэл, БТКУС -ын дагуу ангиллын хэмжих нэгж нь мян.ш байна. $1 \text{ хайрцаг} = 50 * 10 * 20 = 10000\text{ш}$ Ангиллын хэмжих нэгж нь: $10000 * 30 = 300000\text{ш}$ буюу 300мян.ш болно. Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх тохиолдолд тухайн мэдүүлэгт хамрагдах бүх тээврийн хэрэгсэлд ачигдсан барааны нийт тоо хэмжээг бичнэ.
27	Баглаа боодол	Эхний хэсэгт тухайн барааны баглаа боодлын код, дараагийн хэсэгт тоо ширхэгийг бичнэ. Баглаа боодлын код 01, 02 /задгай/ байх тохиолдолд арын хэсэгт “00” гэж бичнэ. Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх тохиолдолд тухайн мэдүүлэгт хамрагдах бүх тээврийн хэрэгсэлд ачигдсан барааны баглаа боодлын нийт тоог бичнэ.
28	Бохир жин (кг)	Барааны бохир жинг кг-аар илэрхийлнэ. Хадгалалт, хамгаалалт, тээвэрлэлтийн зориулалттай баглаа боодлын жин нь бохир жинд орно. Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх тохиолдолд тухайн мэдүүлэгт хамрагдах бүх тээврийн хэрэгсэлд ачигдсан барааны нийт бохир жинг бичнэ.

29	Суурь нэгж үнэ	<p>Уялдуулсан системийн хэмжих нэгжээр илэрхийлэгдсэн суурь нэгж үнийг бичнэ.</p> <p>Хэлцэлд өөр хэмжих нэгжээр илэрхийлэгдсэн бол хэлцэл, эсхүл үнийн нэхэмжлэх дэх тухайн барааны нийт үнийн дүнг 26 дугаар хүснэгтийн ангиллын тоо хэмжээнд хувааж ангиллын хэмжих нэгжээр илэрхийлэгдсэн суурь нэгж үнийг гаргана.</p> <p>Суурь нэгж үнэ нь хэлцэлд заагдсан /19 дүгээр хүснэгтэн дэх/ валютаар илэрхийлэгдэнэ.</p> <p>Жишээ 1:</p> <table border="1" data-bbox="466 497 1038 701"> <thead> <tr> <th>Барааны нэр</th> <th>Хэмжих нэгж</th> <th>тоо</th> <th>нэгж үнэ</th> <th>Нийт үнэ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Шар айраг</td> <td>Хайрцаг /24ш*0.33л/</td> <td>500</td> <td>12\$</td> <td>6000\$</td> </tr> </tbody> </table> <p>26-р хүснэгтийн жишээнд бодсоноор ангиллын тоо хэмжээ нь: 3960 л бол</p> <p>Суурь нэгж үнэ нь: $6000\\$/3960=1.52\\$/1\text{л шар айрагны үнэ/}$ болно.</p> <p>Жишээ 2:</p> <table border="1" data-bbox="466 925 1048 1128"> <thead> <tr> <th>Барааны нэр</th> <th>Хэмжих нэгж</th> <th>тоо</th> <th>Нэгж үнэ</th> <th>Нийт үнэ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>янжуур тамхи Kent</td> <td>Хайрцаг (50*10*20)</td> <td>30</td> <td>250\$</td> <td>7500\$</td> </tr> </tbody> </table> <p>26-р хүснэгтийн жишээ 2-д бодсоноор ангиллын тоо хэмжээ нь: 300 мян.ш бол</p> <p>Суурь нэгж үнэ нь: $7500\\$/300=25\\$/1\text{мян.ш янжуур тамхины үнэ/}$ болно.</p>	Барааны нэр	Хэмжих нэгж	тоо	нэгж үнэ	Нийт үнэ	Шар айраг	Хайрцаг /24ш*0.33л/	500	12\$	6000\$	Барааны нэр	Хэмжих нэгж	тоо	Нэгж үнэ	Нийт үнэ	янжуур тамхи Kent	Хайрцаг (50*10*20)	30	250\$	7500\$
Барааны нэр	Хэмжих нэгж	тоо	нэгж үнэ	Нийт үнэ																		
Шар айраг	Хайрцаг /24ш*0.33л/	500	12\$	6000\$																		
Барааны нэр	Хэмжих нэгж	тоо	Нэгж үнэ	Нийт үнэ																		
янжуур тамхи Kent	Хайрцаг (50*10*20)	30	250\$	7500\$																		

30	Тээврийн зардал	<p>Бараа импортлоход Монгол улсын хилийн боомт хүртэл, экспортлоход улсын хил хүртэл тээвэрлэх, ачих буулгах, шилжүүлэн ачихад гарах зардлын тухайн бараанд ногдох дүнг бичнэ.</p> <p>Тайлбар: Мэдүүлгийн 30 дугаар хүснэгтэд хэлцлийн үнэ дээр нэмэгдэж тооцогдох тээврийн зардлыг тухайн барааны нийт хэмжээнд ногдох хэсгийг хуваарилж тавих бөгөөд эдгээр зардлууд нь 7 дугаар хүснэгтэд бичигдсэн бараа нийлүүлэх нөхцөлөөс хамааран хэлцлийн үнэд шингээгүй, нэмэгдвэл зохих зардал байна. Нэмэгдвэл зохих тээврийн зардал нь 29 дүгээр хүснэгтэд тавигдах суурь нэгж үнэтэй ижил валютаар илэрхийлэгдсэн байх ёстой бөгөөд хэрэв өөр валютаар байвал хөрвүүлнэ.</p> <p>Нэг ачилтаар хэд хэдэн төрлийн барааг улсын хилээр оруулж ирсэн тохиолдолд хэлцлийн үнэ дээр нэмэгдэх зардлыг бараа болгонд хуваарилахдаа нийт ачилтын цэвэр жинд тухайн барааны ногдох жинг харьцуулах бөгөөд ийнхүү жинг харьцуулан зардлыг хуваарилах боломжгүй бол эзлэхүүн, эсхүл үнийн дүнг харгалзан зардлыг хуваарилж болно.</p> <p>Худалдаж авсан чингэлгээр бараа тээвэрлэсэн нөхцөлд чингэлэгт тээврийн зардлыг хуваарилж тооцохгүй.</p> <p>Энэ хүснэгтийг Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуулийн IV, V бүлэгт нийцүүлэн нөхөн бичнэ.</p>
31	Даатгал	<p>Бараа импортлоход Монгол улсын хилийн боомт хүртэл, экспортлоход улсын хил хүртэл гарах даатгалын хураамжийн дүнг бичнэ.</p> <p>31 дүгээр хүснэгтэд 7 дугаар хүснэгтэд бичигдсэн бараа нийлүүлэх нөхцөлөөс хамааран хэлцлийн үнэд шингээгүй даатгалын зардлыг бичнэ. Нэмэгдвэл зохих даатгалын зардлыг 29 дүгээр хүснэгтийн суурь нэгж үнэтэй ижил валютаар илэрхийлнэ. Өөр валютаар байвал хөрвүүлэн тооцно. Тухайн бараанд ногдох даатгалын зардлыг тооцохдоо нийт үнийн дүнд эзлэх хувиар бодно.</p>
32	Нэмэгдэх зардал	<p>Хэлцлийн үнэд нэмэгдвэл зохих тээвэрлэлт, даатгалын зардлаас бусад, Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуулийн IV, V бүлэгт заасан бусад нэмэгдэх зардлын дүнг бичнэ.</p> <p>Нэмэгдэх зардал нь 29 дүгээр хүснэгтэд тавигдах суурь нэгж үнэтэй ижил валютаар илэрхийлэгдсэн байх ёстой бөгөөд хэрэв өөр валютаар байвал хөрвүүлнэ.</p> <p>Тухайн бараанд ногдох зардлуудыг тооцохдоо нийт цэвэр жинд эзлэх хувиар бодно.</p>
33	Цэвэр жин (кг)	<p>Барааны цэвэр жинг кг-аар илэрхийлнэ.</p> <p>Бараатай хамт хэрэглэгчид очих буюу жижиглэн худалдаагаар хамт борлуулагдах баглаа боодлын жинг цэвэр жинд оруулж тооцно.</p> <p>Уялдуулсан системийн 2844, 2845 дугаар зүйлд хамаарах барааны цэвэр жинг эрх бүхий байгууллага /Цөмийн энергийн комиссын ажлын алба/-аар тодорхойлуулна.</p> <p>Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх тохиолдолд тухайн мэдүүлэгт хамрагдах бүх тээврийн хэрэгсэлд ачигдсан барааны нийт цэвэр жинг бичнэ.</p>

34	Хасагдах зардал	<p>7 дугаар хүснэгтээс хамаарч импортын барааны хэлцлийн үнээс хасагдвал зохих Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуулийн 10.4 дэх хэсэгт заасан зардлуудын нийлбэрийг, экспортын барааны гаалийн үнээс хасагдвал зохих Монгол улсын хилийн гадна гарах зардлын дүнг бичнэ.</p> <p>Мэдүүлгийн 34 дүгээр хүснэгтэд хэлцлийн үнээс хасагдах зардлыг 7 дугаар хүснэгтэд бичигдсэн бараа нийлүүлэх нөхцөлөөс хамааран хэлцлийн үнэд шингэсэн тохиолдолд бичнэ. Хасагдах зардал нь 29 дүгээр хүснэгтэд тавигдах суурь нэгж үнэтэй ижил валютаар илэрхийлэгдсэн байх бөгөөд хэрэв өөр валютаар байвал хөрвүүлнэ.</p> <p>Нэг ачилтаар хэд хэдэн төрлийн барааг улсын хилээр оруулж ирсэн тохиолдолд хэлцлийн үнээс хасвал зохих зардлыг бараа болгонд хуваарилахдаа нийт ачилтын цэвэр жинд тухайн барааны ногдох жинг харьцуулах бөгөөд ийнхүү жинг харьцуулан зардлыг хуваарилах боломжгүй бол эзлэхүүн, эсхүл үнийн дүнг харгалзан зардлыг хуваарилж болно.</p>
35	Нэгжид ногдох зардал	30, 31, 32 дугаар хүснэгтүүдийн дүнг нэмж, түүнээс 34 дүгээр хүснэгтийн дүнг хасч, гарсан дүнг 26 дугаар хүснэгтийн ангиллын тоо хэмжээнд хувааж нэгжид ногдох зардлыг тооцно.
36	Гаалийн нэгж үнэ	29, 35 дугаар хүснэгтүүдийн нийлбэрийг бичнэ. Энэ нь 19 дүгээр хүснэгтэд бичигдсэн валюттай адил валютаар илэрхийлэгдэнэ.
37	Гаалийн нэгж үнэ (ам.дол)	36 дугаар хүснэгтэд тавигдах гаалийн нэгж үнийг ам.долларт хөрвүүлж бичнэ. 19 дүгээр хүснэгтийн валют нь ам.доллар бол 36, 37 дугаар хүснэгтүүдийн дүн ижил байна.
38	Арга	Гаалийн байгууллага мэдүүлэгчийн тодорхойлсон аргаас татгалзаж, бусад аргаар гаалийн үнийг тодорхойлсон бол үнэлгээний аргын кодыг бичнэ.
39	Мэдүүлэгчийн тодорхойлсон үнээс татгалзсан шалтгаан	Мэдүүлэгчийн тодорхойлсон гаалийн үнээс татгалзах болсон шалтгааныг кодоос сонгож тэмдэглэнэ.

40	Харьцуулсан баримт	<p>Гаалийн байгууллага гаалийн үнийг тодорхойлоход харьцуулан ашиглаж буй гаалийн мэдүүлгийн дугаар, олон улсын худалдааны мэдээлэл, бичиг баримтын нэр, дугаарыг бичнэ.</p> <p>ГТГТХ-ийн 11-р зүйл, 12-р зүйл болон 15.2.1 дэх заалтын дагуу гаалийн үнийг тодорхойлж байгаа тохиолдолд импортын барааны хэлцлийн үнийн аргаар үнэлэгдэж үнийн мэдээллийн баазад орсон мэдүүлгийн дугаарыг сонгоно.</p> <p>ГТГТХ-ийн 15.2.2.2, 15.2.2.5, 15.2.2.6 дахь заалтын дагуу гаалийн үнийг тодорхойлж байгаа тохиолдолд дараах дарааллын дагуу харьцуулсан баримтын мэдээллийг оруулна.</p> <p>Жишээ: ГТГТХ-15.2.2.5-03-ҮС1-1355. /Хуулийн заалт, тухайн гаалийн байгууллагын код, үнийн судалгааны товчилсон нэр, дугаар, тухайн судалгаа, мэдээлэл дэх тухайн барааны үнийн мэдээлэл бичигдсэн мөрийн дугаар/</p> <p>ГТГТХ-ийн 15.2.2.1, 15.2.2.3, 15.2.2.4 дэх заалтын дагуу гаалийн үнийг тодорхойлж байгаа тохиолдолд дараах дарааллын дагуу харьцуулсан баримтын мэдээллийг оруулна.</p> <p>Жишээ: ГТГТХ-15.2.2.4-02-www.j-ucar.com-2010.06.18 /Хуулийн заалт, тухайн гаалийн байгууллагын код, эх сурвалжийн нэр, тухайн эх сурвалжаас үнийн мэдээллийг авсан огноо/</p>
41	Сонгосон нэгж үнэ	Мэдүүлэгчийн тодорхойлсон аргаас бусад аргаар гаалийн үнийг тодорхойлоход сонгон авсан харьцуулах баримтын гаалийн нэгж үнийг бичнэ.
42	Залруулга	<p>Сонгон авсан нэгж үнэд нэмэгдэх залруулгыг (+) тэмдэгтэй, хасагдах залруулгыг (-) тэмдэгтэй тоогоор тус тус бичнэ.</p> <p>Тайлбар: Тээврийн төрөл, тээвэрлэх зайн ялгаа, тоо хэмжээ, худалдааны түвшин /үйлдвэрээс, бөөний, жижиглэнгийн г.м/ зэргээс хамаарч нэгж үнэд залруулга хийж болно.</p>
43	Гаалийн нэгж үнэ	Гаалийн байгууллагын тодорхойлсон барааны нэгж үнэ буюу 41 дүгээр хүснэгтийн дүн дээр 42 дугаар хүснэгтийн залруулгыг хийж ((+)тэмдэгтэй тоог нэмж, (-) тэмдэгтэй тоог хасч) гарсан дүнг бичнэ.
44	Квот	Эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон барааны тоо хэмжээг эхний хэсэгт, тухайн ачилтын дараах үлдэгдэл тоо хэмжээг дараагийн хэсэгт бичнэ.
45	Статистик дүн	Гаалийн үнийг гаалийн байгууллага зөвшөөрсөн бол 37, зөвшөөрөөгүй бол гаалийн байгууллагын тодорхойлсон 43 дугаар хүснэгтийн гаалийн нэгж үнийг 26 дугаар хүснэгтийн ангиллын тоо хэмжээгээр үржүүлж статистик дүнг тооцно.
46	Статистик нийт дүн	Үндсэн болон нэмэлт мэдүүлгийн 45 дугаар хүснэгтүүдийн нийлбэр дүнг бичнэ. Тодотгох тоо хэмжээгээр барааны тоо хэмжээнд өөрчлөлт орсон тохиолдолд статистик дүн өөрчлөгдөж системээс бодогдоно.
47	Өмнөх горимын код	Өмнөх мэдүүлгийн гаалийн бүрдүүлэлтийн горимын кодыг бичнэ.
48	Гаалийн баталгаат бүсийн код	Гаалийн баталгаат бүс, чөлөөт бүсийн кодыг бичнэ.

49	Татвар тооцооны тэмдэглэгээ	<p>Суурь үнэлгээний баганад гаалийн болон бусад татварыг тооцох төгрөгөөр илэрхийлэгдэх дүнг тавина.</p> <p>Гаалийн бүрдүүлэлтийн хураамжийн нийт дүнг “Хураамж” хэсэгт бичигднэ. “Нийт төлөх дүн” хүснэгтэд тухайн мэдүүлгийн бүх татварын дүн гарна.</p> <p>“Тариф” баганад тухайн бараанд ногдуулах тарифын хувь, хэмжээ; “Ногдуулсан татвар” баганад татварын ногдуулалт, “Төлсөн татвар” баганад татварын төлөлт, хураалт, “Чөлөөлсөн татвар” баганад чөлөөлсөн татвар, “Төлөлт код”, “Чөлөөлөлт код” хүснэгтэд энэ тушаалын 8 дугаар хавсралтаар батлагдсан татвар, хураамжийн төлөлт, татварын чөлөөлөлтийн кодын жагсаалтаас тохирох кодыг тус тус бичнэ.</p> <p>Нэмэлт мэдүүлгийн сүүлийн мөрөнд бүх бараанд ногдуулсан, төлсөн, чөлөөлсөн татварын дүн татварын төрлөөр харгалзах мөрөнд мэдүүлгийн програмаас бодогдож гарна.</p>
50	Өөрчлөгдөх татварын дүн	<p>Гаалийн мэдүүлгийн “F” хүснэгтэд бичсэн тодотгох тоо хэмжээг үндэслэн нэмж ногдуулах татварын дүнг (+), хасаж тооцох татварын дүнг (-) тэмдэгтэйгээр мэдүүлгийн програмаас бодогдож гарна.</p>
51	Төлбөл зохих татвар	<p>50 дугаар хүснэгтэд хорогдуулан, эсхүл нэмэгдүүлэн тооцох татвар бичигдсэн тохиолдолд 49 дүгээр хүснэгтийн “Нийт төлөх дүн”-гээс 50 дугаар хүснэгтийн дүн хасагдан, эсхүл нэмэгдэн мэдүүлгийн програмаас бодогдож гарна.</p>
52	Дагалдах баримтууд	<p>Барааг мэдүүлэхэд шаардагдах бичиг баримтын нэр, тоо, дугаарыг харгалзах хэсэгт бүрэн бичнэ. Үүнд :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ачааны манифест; 2. гадаад худалдааны гэрээ, эсхүл үнийн нэхэмжлэх; 3. тээврийн баримт (ТИР карней бүхий барааны хувьд ТИР карнейн дугаарыг бичнэ); 4. тарифын бус хязгаарлалтад хамаарах бараанд шаардагдах зөвшөөрөл, лиценз; 5. хууль тогтоомжид тусгайлан заасан бараанд мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас олгосон дүгнэлт; 6. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасны дагуу эрх бүхий этгээд шаардсан тохиолдолд гарал үүслийг нотлох баримт бичиг; 7. гаалийн бүрдүүлэлтийн горимыг хэрэгжүүлэх журамд заасан горимын шаардлагын дагуу бүрдүүлэх бичиг баримтууд.
A	Мэдүүлгийн № Он сар өдөр	<p>Энэ хэсэгт бүрдүүлэлт хийж байгаа гаалийн байгууллагын код бүхий мэдүүлгийн дугаар системд бүртгэгдэж, мэдүүлгийн програмаас олгогдоно. Мэдүүлсэн өдрийн огноо системээс олгогдоно.</p>

C	Хилийн гааль	<p>Бараанд гаалийн бүрдүүлэлт хийж байгаа хилийн гаалийн байгууллага тухайн горимд тохирох хяналтын тэмдгийг дарж, хяналт, шалгалт хийсэн гаалийн улсын байцаагч хувийн дугаар бүхий тэмдэг дарж баталгаажуулна.</p> <p>Гүний гаалийн байгууллагад бүрдүүлэлт хийгдэх импортын бараанд хилийн гаалийн байгууллагын нэр, огноо мэдүүлгийн програмаас бичигдэнэ.</p> <p>Гүний гаалийн байгууллагад бүрдүүлэлт хийгдэж, гаалийн хяналтад илгээгдэх экспортын мэдүүлэгт эцсийн бүрдүүлэлт хийгдэх хилийн гаалийн байгууллагын нэрийг бичнэ.</p> <p>Хилийн гаалийн байгууллага эцсийн бүрдүүлэлт хийж, гаалийн хилээр гарсан огноог бичин, мэдүүлгийн хаалтыг хийнэ.</p>
D	<p>Гаалийн хяналт:</p> <p>-Гаалийн зорилгоор хийсэн тэмдэглэгээ</p> <p>-Гарын үсэг</p> <p>-Огноо</p> <p>Гаалийн шалгалт:</p> <p>-Гаалийн зорилгоор хийсэн битүүмжлэл, тэмдэглэгээ</p> <p>-Гарын үсэг</p> <p>-Огноо</p>	<p>Гаалийн хяналт хэсэгт барааг хяналтад авч гаалийн зорилгоор тэмдэглэгээ хийсэн арга, огноог бичиж гаалийн улсын байцаагч гарын үсэг зурж, хувийн дугаар бүхий тэмдэг дарна.</p> <p>Гаалийн хяналтад авсан тэмдэглэгээ гэмтээгүй бол шалгасан гаалийн улсын байцаагч хувийн дугаар бүхий тэмдэг дарж баталгаажуулна. Гэмтсэн бол дахин хийсэн тэмдэглэгээг бичин, гарын үсэг зурж, хувийн дугаар бүхий тэмдэг дарж баталгаажуулна.</p>
E	Гүний гаалийн тэмдэг	Бараанд гаалийн бүрдүүлэлт хийж байгаа гүний гаалийн байгууллага тухайн горимд тохирох хяналтын тэмдгийг дарж, хяналт, шалгалт хийсэн гаалийн улсын байцаагч хувийн дугаар бүхий тэмдэг дарж баталгаажуулна.
F	Тодотгох тоо хэмжээ	Гаалийн мэдүүлгийг баталгаажуулсаны дараа болон гаалийн шалгалтын явцад бодит тоо хэмжээ нь мэдүүлсэн тоо хэмжээнээс дутсан тоо хэмжээг (-) тэмдэгтэй тоогоор, илүү гарсан тоо хэмжээг (+) тэмдэгтэй тоогоор, ангиллын хэмжих нэгжээр илэрхийлэн хяналт, шалгалт хийсэн гаалийн улсын байцаагч мэдүүлгийн цахим бичлэгт бичиж, баталгаажуулна.
G	Тэмдэглэгээ	Гаалийн шалгалт дахин хийсэн албан тушаалтан шалгалт хийсэн огноог бичиж, гарын үсэг зурж, хувийн дугаар бүхий тэмдэг дарж баталгаажуулна. Системээс сонгогдсон хяналтын төлвөөс хамааран төлөв ногоон бол "G", улбар шар бол "O", Улаан бол "R" үсгээр тэмдэглэгдэнэ.

Гурав. Шилжүүлэн ачих, бараа устгах, бараа хүлээн авахаас татгалзах горимоор болон хялбарчилсан бүрдүүлэлт хийх үед гаалийн мэдүүлгийг нөхөн бичих

3.1.Шилжүүлэн ачих горим:

3.1.1.мэдүүлгийн үндсэн маягтын 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 33, 52, A, C, D, E

3.1.2.нэмэлт маягтын гаалийн болон бусад албан татварын тэмдэглэгээтэй холбоотой мэдээлэл мэдүүлгийн програмаас автоматаар бичигдэнэ.

3.2.Барааг устгах горим:

3.2.1.мэдүүлгийн үндсэн маягтын 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 12, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 37, 45, 46, 52, А, С, D

3.2.2.нэмэлт маягтын гаалийн болон бусад албан татварын тэмдэглэгээтэй холбоотой мэдээлэл мэдүүлгийн програмаас автоматаар бичигдэнэ.

Мэдүүлгийн үндсэн маягтын 5 дугаар хүснэгтэд барааг устгах тухай шийдвэр гаргасан байгууллагын нэр, шийдвэр гаргасан баримтын дугаарыг бичнэ.

3.3.Бараа хүлээн авахаас татгалзах горим:

3.3.1.мэдүүлгийн үндсэн маягтын 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 33, 52, А, С, E

3.3.2.нэмэлт маягтын гаалийн болон бусад албан татварын тэмдэглэгээтэй холбоотой мэдээлэл мэдүүлгийн програмаас автоматаар бичигдэнэ.

3.4.Гаалийн хялбарчилсан бүрдүүлэлт хийх бол:

3.4.1.мэдүүлгийн үндсэн маягтын 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 37, 45, 46, 52, С, D

3.4.2.нэмэлт маягтын гаалийн болон бусад албан татварын тэмдэглэгээтэй холбоотой мэдээлэл мэдүүлгийн програмаас автоматаар бичигдэнэ.

3.5. Гаалийн бүрдүүлэлтийн дараах шалгалтаар илэрсэн зөрчилд холбогдох барааны гаалийн мэдүүлэг нөхөн бичих бол:

3.5.1. мэдүүлгийн үндсэн маягтын 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 36, 37, 45, 46, А, D, E;

3.5.2. нэмэлт маягтын гаалийн болон бусад албан татварын тэмдэглэгээтэй холбоотой мэдээлэл мэдүүлгийн програмаас автоматаар бичигдэнэ.

Дөрөв. Нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх

4.1.Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлэх тохиолдолд гаалийн мэдүүлгийн хавсралтад мэдүүлгийн дугаартай ижил дугаар мэдүүлгийн програмаас олгогдоно.

4.2.Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж мэдүүлсэн тохиолдолд үндсэн мэдүүлгийн 3 дугаар хүснэгтийн 2 дахь хэсэгт “Б” тэмдэглэгээтэй байна.

4.3.Мэдүүлгийн хавсралтад гаалийн бүрдүүлэлтийн горимын код, барааны ангиллын код, ангиллын хэмжих нэгжийг тодорхой зааж өгөх бөгөөд тээврийн хэрэгсэл тус бүрээр ангиллын тоо хэмжээ, барааны цэвэр жин, бохир жин, манифестын болон тээврийн баримтын дугаарыг нөхөж бичнэ.

4.4.Тээврийн хэрэгслийн дугаарын сүүлийн дэс дугаар нь үндсэн мэдүүлгийн 14, 15 дугаар хүснэгтүүдийн гурав дахь хэсэгт бичсэн тээврийн хэрэгслийн тоотой тохирно.

4.5.Хүндийн жингээр илэрхийлэгдэх бараанд мэдүүлгийн хавсралт хуудасны ангиллын тоо хэмжээ, цэвэр жин, бохир жингийн дүнгүүд гаалийн мэдүүлгийн 26, 28, 33 дугаар хүснэгтүүдтэй тохирч байна. Хүндийн жингээс бусад хэмжих нэгжээр илэрхийлэгдэх иж бүрдэл, тоног төхөөрөмж гэх мэт бараанд хавсралт хуудасны цэвэр жин, бохир жингийн дүн гаалийн мэдүүлгийн 28, 33 дугаар хүснэгтүүдтэй тохирно.

4.6.Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж бүрдүүлэлт хийсэн экспортын барааг ачсан тээврийн хэрэгслийг цуваанаас салгаж тээвэрлэхгүй.

4.7.Гаалийн нэг мэдүүлгээр багцалж бүрдүүлэлт хийсэн экспортын барааны тээврийн хэрэгсэл техникийн гэмтлийн улмаас цуваанаас хоцорсон бол хяналт шалгалт хийсэн гаалийн улсын байцаагч мэдүүлгийн хавсралтад тухайн тээврийн хэрэгслийн болон тээврийн баримтын дугаарын ард, хилээр гараагүй тухай тэмдэглэгээ хийж гаалийн улсын байцаагчийн хувийн дугаар бүхий тэмдэг дарж баталгаажуулна.

4.8.Хяналт, шалгалт хариуцсан гаалийн улсын ахлах байцаагч мэдүүлгийн програмд мэдүүлгийн 50 дугаар хүснэгтэд мэдүүлэгт заасан тоо хэмжээнээс хасагдах тоо хэмжээ, 51 дүгээр хүснэгтэд хилээр гаргасан тоо хэмжээг болон хилээр гараагүй шалтгааныг зохих талбарт оруулан “Хадгалах” товч дарж баталгаажуулна.

4.9.Цуваанаас хасаж тусдаа тээвэрлэгдсэн бараа, тээврийн хэрэгсэлд нь гаалийн мэдүүлгийг шинээр бичүүлж гаалийн бүрдүүлэлт хийнэ.

ГААЛИЙН ҮНИЙГ ТОДОРХОЙЛСОН ТУХАЙ

ТАЙЛБАР ХУУДАС

.....оны.....дугаар сарынөдөр

..... газар/хорооны үнэ, үнэлгээ хариуцсан гаалийн улсын байцаагч овогтой / хувийн дугаар / дараах үндэслэлээр гаалийн үнийг тодорхойлсон болно.

Үндэслэл:.....

.....
.....
.....
.....

A. ҮНЭЛСЭН БАРААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

Мэдүүлгийн дугаар:

Хүлээн авагч ААН / иргэн :

БТКУС –н код:

Ангиллын хэмжих нэгж:

Гарал үүсэл:

Барааны оноосон нэр, марк, зориулалт:

Ангиллын тоо хэмжээ:

Гаалийн нэгж үнэ/ам.доллар/:

Үнэлсэн арга

1-р аргаас татгалзсан шалтгаан:

Бусад аргаас татгалзсан шалтгаан:

B. ХАРЬЦУУЛСАН БАРААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

Харьцуулсан баримт:

Хүлээн авагч ААН / иргэн :

БТКУС –н код:

Ангиллын хэмжих нэгж:

Гарал үүсэл:

Барааны оноосон нэр, марк, зориулалт:

Ангилалтын тоо хэмжээ:

Гаалийн нэгж үнэ/ам.доллар/:

Тайлбар:

.....
.....
.....

Тайлбар хийсэн ГУБ-ын гарын үсэг /Овог, нэр

/хувийн тэмдгийг гарын үсэг дээр дарж баталгаажуулна./

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 2 дугаар хавсралт

ГААЛИЙН МЭДҮҮЛЭГТ ТОДОТГОЛ ХИЙХ

ХУУДАС

Бүрдүүлэлт хийсэн газар, хороо, салбар, албаны нэр.....

Мэдүүлгийн дугаар.....

Барааны дэс дугаар

Барааны нэр

Барааны код

Тодотгох тоо хэмжээ

Хорогдуулах, нэмэгдүүлэх татварын дүн

Төлбөл зохих татварын дүн

Хяналт, шалгалт хийсэн гаалийн улсын байцаагч

(нэр, хувийн тэмдэг)

Хянасан: Бүрдүүлэлт хариуцсан гаалийн улсын байцаагч.....

(нэр, хувийн тэмдэг)

Огноо:

Бүх үзүүлэлтийг мэдүүлэг нөхөн бичих зааврын дагуу нөхөн бичнэ.

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 3 дугаар хавсралт

ГААЛИЙН БҮРДҮҮЛЭЛТ ХИЙХ ГААЛИЙН ГАЗАР ХОРОО, САЛБАР, ХИЛИЙН БООМТ, ХЯНАЛТЫН ХЭСГИЙН КОД

Кодын загвар:

Кодын орон	1	2	3	4	5
Кодын утга, код	Гаалийн ерөнхий газрын код (01)		Үндсэн нэгж, дэргэдэх байгууллагын код (100-999)		
	Харъяа гаалийн газар, хорооны код (02-19)		Үндсэн нэгж, гаалийн салбар, хэсэг, боомтын код (100-999)		

№	Гаалийн байгууллага	Үндсэн нэгж, дэргэдэх байгууллага, гаалийн салбар, хэсэг, боомт	Код	
1	Гаалийн ерөнхий газар	01	Бүрдүүлэлтийн дараах шалгалтын газар	01400
			Статистик, дүн шинжилгээний хэлтэс*	01600
			Гаалийн төв лаборатори*	01720
			Эрсдэлийн удирдлагын хэлтэс*	01800
2	Улаанбаатар хотын гаалийн газар	02	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн хэлтэс*	02200
			Бүрдүүлэлтийн 1-р алба	02201
			Бүрдүүлэлтийн 2-р алба*	02202
			Нефтийн бүрдүүлэлт*	02203
			ОАТ-тай барааны бүрдүүлэлт*	02204
			Багануур дахь төмөр замын хэсэг*	02205
			Захиалагчийн материал*	02206
			МУСЭУ-ын хэлтэс*	02300
			ГЗУСАлба*	02301
			Эрсдэлийн алба*	02800
			УБГГ ГБА*	02801
			УБГГ ГБА Бүс2*	02802
			УБГГ ГБА Бүс3*	02803
			УБГГ ГБА Бүс4*	02804
			УБГГ ГБА Бүс5*	02805
			УБГГ ГБА Бүс6*	02806
			УБГГ ГБА Бүс7*	02807
			АБТЭМА ГБА*	02808
			Туушин ГБА*	02809
			Би Эль Си ГБА*	02810
Техник импорт ГБА*	02811			
Монгол экспресс ГБА*	02812			

			УБ импекс ГБА*	02813
			Прогресс Транс ГБА*	02814
			УБГГ ГББүс*	02900
			Ачаа тээш*	02901
			АБТЭМА /гаалийн салбар/	02902
			Материалимпекс	02903
			Туушин	02905
			Монгол экспресс	02906
			Прогрестранс	02907
			Монголтранс	02908
			Эрин интернэшнл /тусгай бүс/	02909
			УБ импекс	02910
			Бага-Нуур*	02911
			МТХХАлба*	02912
			Толгойт	02913
			Би Эль Си	02914
			Захиалга дуудлага / Экспорт	02915
			АБТЭМА II	02916
			УБГГ Техник импорт	02917
			Интердесижн	02918
			АБТЭМА Карго*	02920
			УБГГ ТБД*	02921
3	Замын-Үүдийн гаалийн газар	03	Автозамын цогцолбор 2	03200
			Автозамын цогцолбор 1	03201
			Өртөө 2*	03202
			Чингэлэг шалгах рентген төхөөрөмж*	03203
			Нарийн царигийн хяналтын хэсэг	03204
			Inspection Department in Truck Terminal*	03211
			Автозамын цогцолбор*	03901
			Өргөн төмөр зам*	03902
			Нарийн төмөр зам*	03903
			Чингэлэг шалгах рентген төхөөрөмж	03904
			Э-Транс Гаалийн Хяналтын Хэсэг	03907

4	Сэлэнгэ аймаг дахь гаалийн газар	04	Сүхбаатар дахь гаалийн бүрдүүлэлтийн хэсэг	04201
			Алтанбулаг дахь гаалийн шалган нэвтрүүлэх цогцолбор	04202
			Сүхбаатар өртөө	04901
			Алтанбулаг	04902
			Туушин*	04903
			Видү*	04905
			Халиун уул*	04908
			Сибирь транс*	04909
			Сүхбаатар өртөө АБХ*	04910
			Алтанбулаг чөлөөт бүс	04911
5	Буянт-Ухаа дахь гаалийн газар	05	Татвар, бүрдүүлэлтийн хэлтэс	05201
			Хяналт шалгалтын хэлтэс*	05202
			Нисэх буудал агуулахын байцаагч*	05203
			Ажет*	05204
			Мэргэвэн*	05205
			МИАТ-ын баталгаат үйлдвэрийн засварын газар*	05206
			Карго терминал*	05901
			Олон улсын нисэх буудал*	05902
6	Дорнод аймаг дахь гаалийн газар	06	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн хэлтэс	06200
			Эрэнцав дахь гаалийн салбар	06201
			Ульханмайхан дахь гаалийн салбар	06202
			Хавирга дахь гаалийн салбар	06203
			Баянхошуу дахь гаалийн салбар	06204
			Сүмбэр дахь гаалийн салбар	06205
			Дорнод дахь гүний гааль*	06901
			Баянтүмэн өртөө*	06902
			Эрэнцав*	06903
			Ульханмайхан*	06904
			Хавирга*	06905
			Баянхошуу*	06906
			Агацын гол*	06907
			Тамсаг	06908

			Дорнод Шан-лун	06909
			Сүмбэр*	06910
			Шинь шинь дахь гаалийн хяналтын бүс*	06913
			Тамсаг-түр	06914
7	Баян-Өлгий дэх гаалийн газар	07	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн хэсэг	07200
			Өлгий дэх гаалийн бүрдүүлэлтийн хэсэг	07201
			Өлгий дэх гүний гааль*	07901
			Өлгий дэх олон улсын нисэх онгоцны буудал*	07902
			Улаанбайшинт дахь гаалийн салбар*	07202
			Даян хилийн боомт*	07203
			Баян-Өлгий дэх олон улсын нисэх онгоцны буудал	07204
			Улаанбайшинт	07903
			Даян	07904
8	Ховд дахь гаалийн газар	08	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн хэсэг*	08200
			Ярантын бүрдүүлэлтийн 3-р хэсэг*	08201
			Ховд дахь гаалийн салбар*	08202
			Байтаг дахь хилийн боомт	08203
			Ярантын бүрдүүлэлтийн 1-р хэсэг	08204
			Ярант*	08903
			Ярант бүрдүүлэлтийн 2-р хэсэг*	08205
			Гаалийн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хэсэг*	08300
			Ховд гүний гааль	08901
			Булган гүний гааль*	08902
			Байтаг*	08904

9	Увс аймаг дахь гаалийн газар	09	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба	09200
			Улаангом дахь гаалийн бүрдүүлэлтийн хэсэг*	09201
			Боршоо дахь гаалийн салбар	09202
			Тэс дэх гаалийн салбар	09203
			Увс дахь гүний гааль*	09901
			Боршоо*	09902
			Тэс*	09903
10	Орхон дахь гаалийн газар	10	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба*	10200
			Орхоны төв дэх гаалийн бүрдүүлэлтийн хэсэг*	10201
			Бага-Илэнх дэх хилийн боомт*	10202
			Тэшиг дэх гаалийн салбар*	10203
			Эрдэнэт өртөө	10901
			Бага-Илэнх дэх хилийн боомт*	10902
			Эрдэнэт үйлдвэр	10903
11	Сайншанд дахь гаалийн газар	11	Гаалийн хяналт бүрдүүлэлтийн алба	11200
			Бор-Өндөр дэх гаалийн салбар	11203
			Ханги дахь гаалийн салбар	11204
			Сайншанд дахь автотээврийн хяналтын хэсэг*	11205
			Сайншанд дахь төмөр замын хяналтын хэсэг*	11206
			Айраг дахь гаалийн салбар	11207
			Чойр дахь гаалийн салбар	11208
			Гаалийн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хэсэг*	11300
			Бүрдүүлэлтийн дараах шалгалтын хэсэг*	11400
			Сайншанд өртөө*	11901
			25-р зөрлөг*	11902
			Шанд Цайрт минерал*	11903

			Говьсүмбэр*	11904
			Бор-Өндөр*	11905
			Ханги-Мандал*	11906
			Чойр-МАК*	11907
12	Улс хоорондын шуудан илгээмжийн гаалийн газар	12	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба*	12200
			Төв шуудан дахь бүрдүүлэлтийн хэсэг	12201
			“Ди Эйч Эл” дэх бүрдүүлэлтийн хэсэг	12202
			Монгол шуудан	12901
			УБ шуудан*	12902
			“Ди Эйч Эл” ХХК	12903
13	Дархан-Уул аймаг дахь гаалийн газар	13	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба	13200
			Дарханы төв дахь гаалийн бүрдүүлэлтийн хэсэг	13201
			Хандгайт дахь гаалийн салбар	13202
			Дархан-1 өртөө*	13901
			Дархан-2 өртөө	13902
			Зүүнхараа өртөө*	13903
			Хөтөл өртөө*	13904
			Төмөртэй өртөө	13905

14	Гашуун сухайт дахь гаалийн газар	14	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба*	14200
			Гашуун-Сухайтын гаалийн бүрдүүлэлтийн хэсэг	14201
			Энержи ресурс /цагаан хад/ гаалийн бүрд/хэсэг	14203
			Гашуунсухайт*	14901
			Айвенхоу Майнз Монголия Инк ХХК	14902
			Тавантолгой ХК*	14903
			Пүжин Мон ХХК*	14904
			Ориент Энержи ХХК*	14905
			Ухаа худаг дахь гаалийн салбар	14906
			Оюу толгой Гаалийн салбар	14907
15	Шивээхүрэн дахь гаалийн газар	15	Бичиг баримтын бүрдүүлэлтийн алба	15201
			Захиалгат дуудлагын бүрдүүлэлтийн хэсэг	15202
			Саусгобисэндс бүрдүүлэлтийн хэсэг	15203
			Цагаан өвөлжөө бүрдүүлэлтийн хэсэг*	15204
			Өсөх зоос бүрдүүлэлтийн хэсэг*	15205
			Шивээхүрэн галерей	15901
			"МАК, ЧИН ХУА МАК" бүрдүүлэлтийн хэсэг	15902
16	Бичигт дэх гаалийн газар	16	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба*	16200
			Бичигтийн гаалийн бүрдүүлэлтийн хэсэг	16201
			Бичигт	16901
			СБ Цайрт минерал	16902

17	Говь-Алтай аймаг дахь гаалийн хороо	17	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба*	17200
			Алтай хот дахь гаалийн бүрдүүлэлтийн хэсэг*	17201
			Бургастай хилийн боомт*	17202
			Говь-Алтай гүний гааль*	17901
			Бургастай*	17902
			Говь- Алтай Бургастай шинэ	17903
18	Завхан аймаг дахь гаалийн газар	18	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба	18200
19	Хөвсгөл аймаг дахь гаалийн хороо	19	Гаалийн хяналт, бүрдүүлэлтийн алба	19200
			Ханх дахь хилийн боомт	19201
			Хөвсгөл дэх гүний гааль*	19901
			Ханх*	19902

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 4 дүгээр хавсралт

ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН БҮС, ТҮР АГУУЛАХ, АЧИЖ, БУУЛГАХ ӨРТӨӨНИЙ КОД

Кодын загвар:

Кодын орон	1	2	3	4	5	6
Кодын утга, код	Ялгах код (3)	Гаалийн газар, хорооны код (02-19)		Гаалийн хяналтын бүс, түр агуулах, ачиж, буулгах өртөөний код (001-999)		

Гаалийн хяналтын бүс, түр агуулах, ачиж буулгах өртөө			
№	Хариуцсан гаалийн газар, хороо	Нэр	Код
1		АБТЭМА	302001

2		Толгойт өртөө	302002
3		Багануур өртөө	302003
4		Багахангай өртөө	302004
5		Монголтранс	302005
6		Туушин	302006
7		Монгол-экспресс	302007
8		Материалимпэкс	302008
9		Прогресстранс	302009
10		Эринтранс	302010
11		Улаанбаатар импекс	302011
12		УБТЗ-ын МТХА*	302012
13		Би Эл Си ХХК*	302013
14		Ачаа тээш	302014
15		Мандал өртөө	302015
16	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Экспорт/Захиалга дуудлага	302016
17		Мааньт өртөө	302017
18		Гүн галуут өртөө	302018
19		Налайх өртөө	302019
20		АБТЭМА Карго	302020
21		УБГГ ГББүс	302021
22		АБТЭМА II	302023
23		Техник импорт	302024
24		Интердесижн	302025
25		Олон улсын тээвэр зуучлалын төв	302026
26		Интердесижн /түр агуулах/	302027
27		Монгол-экспресс /түр агуулах/	302028

28	Замын -Үүд дэх гаалийн газар	Автозамын цогцолбор 2	303001
29		Замын-Үүд өртөө 1	303002
30		Нарийн төмөр зам	303003
31		ЗҮГГ Рентген	303004
32		Макс шайн	303005
33		Э-транс	303006
34		Нарийн төмөр зам 1	303007
35		Монголын төмөр зам	303008
36		Замын-Үүд Өртөө2	303009
37		Захиалга дуудлага	303010
38		Автозамын цогцолбор 1	303011
39	Сэлэнгэ аймаг дахь гаалийн газар	Сүхбаатар өртөө	304001
40		Алтанбулаг	304002
41		Видү	304005
42		Халиун уул	304008
43		Сибирь транс	304009
44		Сүхбаатар өртөөний ачиж буулгах хэсэг	304010
45		Тавин өртөө	304011
46		Захиалга дуудлага	304012
47		Алтанбулаг дахь худалдааны чөлөөт бүс	304013
48	Буянт-Ухаа дахь гаалийн газар	Олон улсын нисэх буудал	305001
49		Карго терминал	305002
50		Захиалга дуудлага	305003
51		Мэргэван ХХК	305004
52		Карго терминал /түр агуулах/	305005

53		Дорнод аймаг дахь гүний гааль	306001	
54		Баянтүмэн өртөө	306002	
55		Эрээнцав	306003	
56		Ульханмайхан	306004	
57		Хавирга	306005	
58		Баянхошуу	306006	
59		Чойбалсан нисэх онгоцны буудал	306007	
60		Дорнод Шан-лун	306009	
61	Дорнод аймаг дахь гаалийн газар	Сүмбэр	306010	
62		Чингисийн далан өртөө	306011	
63		Шинь шинь	306012	
64		Захиалга дуудлага	306013	
65		Талын сувд	306014	
		Тамсаг-19	306015	
66		Тамсаг-21	306016	
67		Баян-Өлгий аймаг дахь гаалийн газар	Өлгий дэх гүний гааль	307001
68			Өлгий дэх олон улсын нисэх онгоцны буудал	307002
69			Цагааннуур	307003
70	Даян		307004	
71	Захиалга дуудлага		307005	
72	Ховд аймгийн Булган дахь гаалийн газар	Ховд гүний гааль	308001	
73		Булган гүний гааль	308002	
74		Ярант боомт	308003	
75		Байтаг	308004	
76		Захиалга дуудлага	308005	
77		МоЭнКо хяналтын бүс	308006	
78		Ярант боомтын нүүрсний зам	308008	
79	Увс аймаг дахь гаалийн газар	Увс дахь гүний гааль	309001	
80		Боршоо	309002	
81		Тэс	309003	
82		Захиалга дуудлага	309004	

83	Орхон аймаг дахь гаалийн газар	Эрдэнэт өртөө	310001
84		Бага-Илэнх	310002
85		Эрдэнэт үйлдвэр	310003
86		Улаантолгой өртөө	310004
87		Захиалга дуудлага	310005
88	Сайншанд дахь гаалийн газар	Сайншанд Цайрт Минерал	311001
89		Олон овоот өртөө	311002
90		Чойр УБ Транс	311003
91		Чойр өртөө	311004
92		Бор-Өндөр	311005
93		Ханги-Мандал	311006
94		Айраг	311007
95		ЗүүнБаян	311008
96		Монросцветмет	311009
97		Сайншанд өртөө	311010
98		Өргөн өртөө	311011
99		Захиалга дуудлага	311012
100		МАК-Олон овоот түр агуулах	311013
101		Алтайн цаст уулс	311014
102		Контлайн	311015
103		Эф би эл жи	311016
104		МАК-Цагаан суварга /түр агуулах /	311017
105		Си Өү Эй Эл	311018
106		Нью сиян	311019
107		Олон улсын шуудан илгээмж дэх гаалийн газар	Монгол шуудан
108	Захиалга дуудлага		312002
109	DHL Terminal		312004
110		Дархан-1 өртөө	313001
111		Дархан-2 өртөө	313002
112		Зүүнхараа өртөө	313003
113		Хөтөл өртөө	313004
114		Баруунхараа өртөө	313005
115		Салхит өртөө	313006

116	Дархан-Уул аймаг дахь гаалийн хороо	Тунх өртөө	313007	
117		Шарын гол өртөө	313008	
118		Захиалга дуудлага	313009	
119		Болдтөмөр Ерөө гол	313010	
120		Дархан импекс	313011	
121		Дарханы төмөрмөгийн үйлдвэр-Дархан	313012	
122		МТЗ	313013	
123		Өмнөговь аймгийн Гашуунсухайт дахь гаалийн газар	Гашуунсухайт	314001
124			Энержи ресурс(Цагаан хад)	314002
125			Тавантолгой транс	314003
126			Говь транс ложистикс ХХК*	314005
127	Ухаа худаг дахь Энержиресурсын гаалийн хяналтын бүс		314006	
128	Оюутсүмбэр		314007	
129	Уужим од		314008	
130	Дээдийн говь		314010	
131	Захиалга дуудлага		314011	
132	Оюу толгой		314013	
133	Алтан говь транс		314014	
134	Энк ХХК*		314016	
135	Нутгийн гоёо*		314018	
136	Өмнийн чүнч		314019	
137	Трейд Инвестмэнт Групп ХХК		314021	
138	Галба ресурс ХХК		314022	
139	Эрдко		314023	
140	Боомт дээрх том тээврийн хэрэгслийн хяналтын бүс		314025	
141	Оюутолгой /экспорт/		314026	
142	Эрдэнэс таван толгой		314027	
143	Ёл ресурс		314029	
144	Хар алтан уул		314032	
145	Эрдэнэс таван толгой /боомтын гарах хэсэг/		314034	

146		Эрхэм сүлд монгол	314036
147		Түмэн заг	314037
148		Таван толгой- Цогтцэций	314038
149	Өмнөговь аймгийн Шивээхүрэн дэх гаалийн газар	Шивээхүрэн Цогцолбор	315001
150		Захиалгат дуудлага Шивээхүрэн	315002
151		Нармандах Саусгобисэндс ХХК	315003
152		Шивээхүрэн Галерей	315004
153		МАК, Чинхуа МАК	315005
154		Наржаргах Захиалгат дуудлага Саусгобисэндс ХХК	315006
155		Захиалгат дуудлага 1	315007
156		Захиалгат дуудлага 2	315008
157		Сүхбаатар аймгийн Бичигт дэх гаалийн хороо	Бичигт
158	Захиалга дуудлага		316002
159	Эм Эл Цахиурт овоо		316003
160	СБ Цайрт минерал		316004
161	Петро чайна Дачин тамсаг-19		316005
162	Говь Алтай аймгийн Бургастай дахь гаалийн хороо	Говь-Алтай гүний гааль	317001
163		Бургастай /хуучин/	317002
164		Бургастай /Цагаан байшинт/	317003
165		Алтайн хүдэр	317004
166		Захиалга дуудлага	317005
167	Завхан аймгийн Арцсуурь дахь гаалийн хороо	Арцсуурь	318001
168		Захиалга дуудлага	318002
169	Хөвсгөл аймгийн Ханх дахь гаалийн хороо	Хөвсгөл дэх гүний гааль	319001
170		Ханх	319002
171		Захиалга дуудлага	319003

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 5 дугаар хавсралт

ГААЛИЙН БАТАЛГААТ АГУУЛАХЫН КОД

№	Хариуцсан гаалийн газар, хорооны нэр	Нэр	Ангилал	Код
1	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Улаанбаатар импекс ГБА	нээлттэй	402101
		АБТЭМА дахь ГБА	нээлттэй	402102
		Магнайтрейд ГБА	нээлттэй	402103
		Тушин ГБА	нээлттэй	402105
		Шунхлай групп ГБА	нээлттэй	402107
		Хэт моторс ГБА	нээлттэй	402108
		Комитсервис ГБА	нээлттэй	402109
		НИК ГБА	нээлттэй	402110
		Номин трейдинг ГБА	нээлттэй	402112
		Дако-Auto Hall ГБА	нээлттэй	402113
		Бридж ГБА	нээлттэй	402130
		Улаанбаатар менежмент ГБА	нээлттэй	402117
		Улаанбаатар БУК ГБА	нээлттэй	402118
		Моннис интернэшнл ГБА	нээлттэй	402119
		Тэнгэр ГБА	хаалттай	402203
		Жаст ГБА	хаалттай	402205
		Фотон карс ГБА	хаалттай	402208
		Вагнер ази тоног төхөөрөмж ГБА	хаалттай	402209
		Монос фарм трейд ГБА	хаалттай	402210
		Монспэд ГБА	нээлттэй	402121
		Бодиз Автомотив ГБА	хаалттай	402212
		Монгол Субару Автомашин ГБА	хаалттай	402211
		Техник Импорт ГБА	нээлттэй	402122
		Жаст-Ойл ГБА	хаалттай	402213
		Техник Форум ГБА	хаалттай	402214
		Монгол Хьюндай Автомотив ГБА	хаалттай	402215
		Монгол Экспресс ГБА	нээлттэй	402123

		Херахолдинг ГБА	нээлттэй	402217
		Хера Экуйпмент ГБА	нээлттэй	402128
		Алмоне ойл ГБА	нээлттэй	402219
		Арцат овоо ГБА	нээлттэй	402129
		Глобал бридж ГББ	хаалттай	402220
		Монголиан стар мелшерс ГБА	нээлттэй	402131
		Интердисижн ГБА	нээлттэй	402133
		ЭМ ПИ ГБА	нээлттэй	402132
		Трансгайд ГБА	нээлттэй	402135
		Прогресс транс ХХК	нээлттэй	402137
		Евроконстракшн ХХК	нээлттэй	402136
2	Буянт-Ухаа дахь гаалийн газар	МИАТ ГБА	хаалттай	405201
		А-Жет лимитед	хаалттай	405202
		Мэргэван ХХК	хаалттай	405203
		Ази фарм	нээлттэй	405103
3	Баян-Өлгий аймаг дахь гаалийн газар	Баян-Өлгий Гаалийн газар ГБА	нээлттэй	407101
4	Орхон аймаг дахь Гаалийн газар	Эрдэнэт хивс ГБА	нээлттэй	410101
5	Дархан-Уул аймаг дахь гаалийн газар	Магнай трейд Дархан ГБА	хаалттай	413101
6	Дархан-Уул аймаг дахь гаалийн газар	Магнай трейд Дархан ГБА	хаалттай	413101
7	Гашуун сухайт дахь гаалийн газар	Энержи Ресурс ХХК	нээлттэй	414101
		Моннис Интернэшнл ХХК	хаалттай	414202
		Галба шанхын говь ХХК	нээлттэй	402206
8	Сайншанд дахь гаалийн газар	Хаус Групп ХХК	хаалттай	411201
		УБ транс ХХК	нээлттэй	411101
9	Дорнод аймаг дахь гаалийн газар	Талын сувд ХХК	нээлттэй	406101
10	Замын-Үүд дэх гаалийн газар	Э-транс ложистикс ХК	нээлттэй	403102

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”-ын 6 дугаар хавсралт

ГААЛИЙН БАТАЛГААТ БҮС (ГААЛИЙН БАТАЛГААТ АГУУЛАХААС БУСАД)-ИЙН КОД

Кодын загвар:

Кодын орон	1	2	3	4	5	6
Кодын утга, код	Ялгах код (9)	Гаалийн газар, хорооны код (01-19)		Гаалийн баталгаат бүс (гаалийн баталгаат агуулахаас бусад)-ийн ангиллын код: Гаалийн баталгаат үйлдвэрийн газар - (1) Гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газар - (2) Гаалийн баталгаат барилгын талбай - (3) Татваргүй барааны дэлгүүр - (4) Гаалийн тусгай бүс - (5) Чөлөөт бүс - (6)		Гаалийн баталгаат бүс (гаалийн баталгаат агуулахаас бусад)-ийн дугаар (01-99)

Гаалийн баталгаат үйлдвэрийн газар			
№	Хариуцсан гаалийн газар, хороо	Нэр	Код
1	Буянт-Ухаа дахь гаалийн газар	МИАТ ХК	905101
Гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газар			
№	Хариуцсан гаалийн газар, хороо	Нэр	Код
1	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Номин трейдинг ХХК	902201
2		Моннис интернэшнл ХХК	902202
3		Наран моторс ХХК	902203
4		Бодиз Автомотив ХХК	902206
5		Вагнер Ази Автомотив ХХК	902208
Гаалийн баталгаат барилгын талбай			
№	Хариуцсан гаалийн газар, хороо	Нэр	Код
1	Арц суурь дахь гаалийн хороо	Шинэ Азиа Майнинг Групп ХХК	913801
Татваргүй барааны дэлгүүр			
№	Хариуцсан гаалийн газар, хороо	Нэр	Код

1		ДФ ХХК	902401
2	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Газар сүлжмэл ХК-УБ төмөр замын вокзал	902402
3		Монгол ньюс ХХК	902404
4		Тус дор ХХК	902405
5		Ди Эф Си ХХК	902406
6		Замын -Үүд дэх гаалийн газар	ДФ ХХК
7	Батсарай ХХК		903403
8	Сэлэнгэ аймаг дахь гаалийн газар	ДФ Алтанбулаг ХХК	904401
9		Газар сүлжмэл ХК – Алтанбулаг	904403
10	Буянт-Ухаа дахь гаалийн газар	ДФ Буянт-Ухаа ХХК	905401
11		Монгол аэропорт сервис ХХК	905402
12		Монгол ньюс ХХК – гарах урсгалд	905403
13		Монгол ньюс ХХК – орох урсгалд	905404
14		Орем ХХК	905405
15		Собу ХХК- орох гарах урсгалд	905406
16		Ану Санрайз ХХК	905407
17		Алтан жолоо трейд ХХК	905408
18		МИАТ агаарын худалдаа	905410
19	Ховд аймгийн Булган дахь гаалийн газар	Энэрэл холдинг ХХК	908401
20	Өмнөговь аймгийн Гашуунсухайт дахь гаалийн хороо	Паспорт ХХК	914401
21		Батсарай ХХК	914402
22	Өмнөговь аймгийн Шивээхүрэн дэх гаалийн хороо	Чийта Холдинг ХХК	915401
Гаалийн тусгай бүс			
№	Хариуцсан гаалийн газар, хороо	Нэр	Код
1	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Эрин	902501
Чөлөөт бүс			

№	Хариуцсан гаалийн газар, хороо	Нэр	Код
1	Сэлэнгэ аймаг дахь гаалийн газар	Алтанбулаг чөлөөт бүс	904601
2	Замын -Үүд дэх гаалийн газар	Замын –Үүд чөлөөт бүс	903601
3	Баян-Өлгий аймаг дахь гаалийн газар	Цагаан Нуур чөлөөт бүс	907601

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 7 дугаар хавсралт

Кодын загвар:

Кодын орон	1	2	3	4	5	6
Кодын утга, код	Ялгах код (5)	Гаалийн итгэмжлэгдсэн тээвэрлэгчийн байгуулагдсан (эрх авсан) он (00-99)		Гаалийн итгэмжлэгдсэн тээвэрлэгчийн дугаар (001-999)		

№	Итгэмжлэгдсэн тээвэрлэгч	Итгэмжлэгдсэн тээвэрлэгчийн код
1	УБТЗ	504001
2	Монгол-Экспресс ХХК	506003
3	Тушин Автотээвэр ХХК	506006
4	Монгол шуудан ХК	507001
5	Интертранс авто ХХК	508001
6	Жинзэнг ХХК	508002
7	Шинэ интернэшнл ХХК	510002
8	Эм Си Пи Эл ХХК /ГХО-тай/	511001
9	ЭНК ХХК /ГХО-тай/	511002
10	Мэргэ ван ХХК	511003

11	НАБАЗ ХХК	511007
12	Ди-Эйч-Эл ХХК	511020
13	Терра-Экспресс ХХК	513001
14	Сүхбаатарын жинчин ХХК	513003
15	Монголиантранс лидер ХХК	513004
16	ПИК-Урал ХХК	513007
17	Тахьдаг хайрхан ХХК	513008
18	Би Эс Кей ХХК	513009
19	Стейптрейд ХХК	513010
20	Баянхөндий трейд ХХК	513011
21	Хан-Анар ХХК	513012
22	Интертранс ХХК	513013
23	Өмнөговь Тээврийн Нэгдэл ХХК	513014
24	Хаан шоргоолж ХХК	513015
25	Говь-транс ложистик ХХК	513016
26	ЭСДЭ ХХК	513017
27	Ти Ти Си энд ТИ ХХК /ГХО-тай/	513018
28	Берунложистикс ХХК /ГХО-тай/	514004
29	Дөрвөнзам транс ХХК	514005
30	Дээжийн өргөө ХХК	514006
31	Дээжийн цеке ХХК ГХО-тай	514007
32	Зунмен ХХК /ГХО/	514008
33	Роялмаунт ХХК	514009
34	Тавантолгой шин ХХК	514011
35	Чинхуа мак нарийн сухайт ХХК /ГХО/	514013
36	Иххүрэн хар ХХК	514014
37	И-Би-И-Эм ХХК	514017
38	Хурд-Авто ХХК	514018
39	Журмак ХХК	514019
40	Лулутун ХХК /ГХО/	514020
41	МТС трейд ХХК	514022
42	Батхулд ХХК	514023
43	Отгон арвижих ХХК	514024
44	Монголын төмөр зам ТӨХК	514025
45	Икс Эм Си ХХК	514026

46	Бадамлаххөшөөт ХХК	514027
47	Мөстцэвэрлэг булаг ХХК	514028
48	Шонхорын хүлэг ХХК	514029
49	Цаст алтайн жинчид ХХК	514030
50	Булган хөрс ХХК	514031
51	Хүннү эйр ХХК	514032
52	Пегасус ложистик групп ХХК /ГХО-тай	514033
53	Монкамтранс ХХК	514034
54	Ти Ай Ложистик ХХК	514035
55	Нью-Истан ХХК	514036
56	Эс Би транс ХХК	514037
57	БАКА транс ХХК	514038
58	Стандартмайнинг транс ХХК	514039
59	Монтранс авто ХХК	514040
60	Шандастрас ХХК	515002
61	Юу Жи Би ХХК	515003
62	Цэхэ-Ерөн ХХК /ГХО-тай/	515005
63	Очирням ХХК	515006
64	Нордтранс ХХК	515007
65	Сутайтранс ХХК	515008
66	МНТК ХХК	515009
67	Монпорт ХХК	515011
68	Хероесвин ХХК	515012
69	Итайкар ХХК	515013
70	Тав ХХК	515014
71	МЦУУ ХХК /ГХО-тай	515015
72	Ван-Үрс ХХК /ГХО-тай/	515016
73	Юүйюань монголиа майнинг ХХК /ГХО-тай/	515017
74	Урчуул-Отог ХХК /ГХО-тай/	515018
75	Руншинь шан ХХК /ГХО-тай/	515019
76	Аймон-Интернэшнл ХХК	515020
77	ЭЗУТРАНС ХХК	515021
78	Бринксмонгол ГХОХХК	515022
79	Шанхтранс ХХК	515023
80	Бумантрейд ХХК	515024

81	Монжэнг тунг ГХОХХК	515025
82	Тавантолгой тээврийн нэгдэл ХХК	516001
83	Далангол ХХК	516002
84	Ази-фарма ХХК	516010
85	Мэндтранс ХХК	516011
86	Хүлэгт хан түшиг транс ХХК	516012
87	Божманайзууд ХХК	516013
88	Шинлунюуан ХХК	516014
89	Ти Би Эн Си Транс ХХК	516015
90	Энержи ресурс ХХК	516016
91	Карпорт ХХК	516017
92	Тэмүүлэн-Од ХХК	516018
93	Эм Жи Өү транс ХХК	516019
94	Ай фронттиер ХХК	516020
95	Жунь Шин Шан Мо ХХК	516021

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 8 дугаар хавсралт

ТАТВАР, ХУРААМЖИЙН ТӨЛӨЛТ, ТАТВАР ЧӨЛӨӨЛӨЛТИЙН КОД

1.Татвар, хураамжийн төлөлтийн код

Татвар төлөлтийн хэлбэр	Татвар төлөлтийн код
Бэлэн мөнгө тушаасан	101
Бэлэн бусаар тушаасан	201
Урьдчилгаа төлбөрөөс тооцсон:	
-Урьдчилгаа төлбөрөөс суутгал хийсэн	301
-Илүү төлснөөс суутгал хийсэн	302
-Мөнгөн хөрөнгийн барьцааг татварт тооцсон	303
Засгийн газрын шийдвэрээр хойшлогдсон	401
Монгол Улсын хууль, Засгийн газрын шийдвэрээр хэсэгчлэн төлөх	402

Татвар төлөх баталгаа гаргасан:	
-Мөнгөн хөрөнгийн барьцаа гаргасан	501
-Банкны баталгаа гаргасан	502
-Бараа барьцаалсан	503
-Олон улсын гэрээнд заасан бусад хэлбэр	504
Татвараас чөлөөлсөн	600
Түр горимын хугацааг сунгасан	700
Татваргүй горимоор бүрдүүлэлт хийсэн	800
Бусад	900

2.Татвар чөлөөлөлтийн код

Горимын код	Хэлцлийн код	Татвараас чөлөөлөгдсөн бараа	Чөлөөлөлтийн код	Чөлөөлөгдөх татварын төрөл
403	321	Засгийн газрын шугамаар авсан буцалтгүй тусламжийн бараа	601	Гааль, НӨАТ
401		Олон улсын гэрээний дагуу хандивлагч байгууллагаас авсан тусламжийн бараа	602	Гааль, НӨАТ
			603	Бүх татвар
401	110	Олон улсын гэрээний дагуу Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа байгууллага, төлөөлөгчийн газрын албан хэрэгцээний бараа	604	Гааль, НӨАТ
			605	Бүх татвар
403	322	Засгийн газрын бус шугамаар авсан тусламж	606	Гааль, НӨАТ
402	311	Олон улсын гэрээний дагуу гадаад орны Засгийн газар, банк санхүүгийн байгууллагаас олгож байгаа хөнгөлөлттэй зээлийн төслийн хүрээнд нийлүүлсэн бараа	607	Гааль, НӨАТ
			608	Бүх татвар
403	350	Гэрээлэгч болон туслан гүйцэтгэгч нь газрын тос, уламжлалт бус газрын тостой холбогдсон үйл ажиллагаанд зориулан хайгуулын нийт хугацаанд болон ашиглалтын эхний 5 жилд импортолсон тусгай зориулалтын машин, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, тоноглол, түүхий эд материал, химийн болон тэсрэх бодис, сэлбэг хэрэгсэл	609	Гааль, НӨАТ
403	350	Засгийн газраас хөрөнгө оруулагчтай байгуулсан тогтвортой байдлын, эсхүл хөрөнгө оруулалтын гэрээний хүрээнд импортолсон бараа	610	/Гэрээний нөхцөлөөр/

401	350	Монгол-ОХУ-ын хувь нийлүүлсэн Улаанбаатар төмөр зам нийгэмлэгийн БНМАУ-ЗСБНХУ-ын хооронд байгуулсан 1949 оны хэлэлцээрийн хүрээнд импортлох бараа	611	Гааль, НӨАТ
		Монгол улс, ОХУ-ын Засгийн газар хоорондын 2007 оны 4 дүгээр сарын 25-ны өдрийн "Монгол-Оросын Монголросцветмет ХХК-ийн үйл ажиллагааны тухай" хэлэлцээрийн хүрээнд импортоор оруулах бараа <i>/ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар т ушаалаар хүчингүй болгосон/</i>	612	Гааль
403	110	Импортоор оруулах бөөрөнхий мод, гуалин, зүсмэл материал, банз, модон бэлдэц, хагас боловсруулсан модон материал	613	Гааль
		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд зориулсан тусгай зориулалтын хэрэгсэл, хиймэл эд эрхтэн, тэдгээрийн эд анги, тоног төхөөрөмж, тусгай зориулалтын автомашин	614	Гааль, НӨАТ
		Эмчилгээний зориулалтаар хэрэглэх цус, цусан бүтээгдэхүүн, эд эрхтэн	615	Гааль, НӨАТ
		Иргэний агаарын зорчигч тээврийн хөлөг онгоц, түүний сэлбэг	616	Гааль, НӨАТ
		Зэвсэгт хүчин, цагдаа, улсын аюулгүй байдлыг хангах, шүүхийн шийдвэр биелүүлэх, байлууллагын хэрэгцээнд зориулан импортоор оруулж байгаа зэвсэг, тусгай техник хэрэгсэлийг НӨАТ-аас чөлөөлөх	617	НӨАТ
		2005 оны 3 дугаар сарын 18-ны өдрийн Монгол Улсын хуулиар оёмол, сүлжмэл бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн зориулалтаар импортолж байгаа сэлбэг, түүхий эд, үндсэн болон туслах материалыг гаалийн албан татвараас чөлөөлөх	618	Гааль
		Үйлдвэрлэснээс хойш 1 хүртэл жилийн насжилттай, шинэ троллейбус, нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээний стандартын шаардлага хангасан, 24 буюу түүнээс дээш суудалтай, 45 буюу түүнээс дээш зорчигчийн багтаамжтай, үйлдвэрлэснээс хойш нэг хүртэл жилийн насжилттай шинэ автобус <i>/ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар т ушаалаар хүчингүй болгосон/</i>	619	НӨАТ

		2016 оны хаврын тариалалтад зориулан импортлох 20.0 /хорин/ мянган тонн үрийн улаанбуудай	620	Гааль, НӨАТ
		Импортоор оруулж байгаа хөдөө аж ахуйн зориулалттай шинэ трактор, комбайн, машин механизм, гурилын үйлдвэрийн болон усалгааны тоног төхөөрөмж, ойн аж ахуйн техник, тоног төхөөрөмж, бордоо, ургамал хамгааллын бодис	622	Гааль,НӨАТ
		Хийн түлш, түүний сав, тоног төхөөрөмж, тусгай зориулалтын машин, механизм, техник, хэрэгсэл, тоноглолыг гаалийн болон НӨАТ-аас чөлөөлөх	623	Гааль, НӨАТ
		Импортоор оруулж байгаа жижиг, дунд үйлдвэрийн үйлдвэрлэлийн зориулалт бүхий тоног төхөөрөмж, сэлбэг хэрэгсэл	624	Гааль, НӨАТ
		Томуугийн А хүрээний /H1N1/ вирусын халдварын оношлогоо, эмчилгээнд хэрэглэх оношлуур, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн бодис	625	Гааль, НӨАТ
		Импортоор оруулж байгаа /4410.12/ тууш чиглэлийн нимгэн давхаргатай хавтан /OSB/, стандартын дагуу хийгдсэн, угсрахад бэлэн модон барилгын угсармал хийц /ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар хүчингүй болгосон/	626	Гааль, НӨАТ
403	110	Соёлын өвийг судалж шинжлэх, сэргээн засварлахад ашиглах материал, техник, тоног төхөөрөмж, бодис, багаж хэрэгсэл	628	НӨАТ
403 403-1	110	Агаар цэвэршүүлэгч, эрчим хүчний хэмнэлттэй халаагч төхөөрөмж /ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар нэмсэн/	642	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	Инновацийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл явуулахад шаардлагатай тоног төхөөрөмж /ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар нэмсэн/	643	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	Спортын зориулалтын тоног төхөөрөмж, хэрэглэл /ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар нэмсэн/	644	Гааль
403 403-1		Улс хоорондын шуудан илгээмжээр хувь хүний нэр дээр илгээсэн, нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 30 дахин нэмэгдүүлснээс дээшгүй үнийн дүнтэй, ижил төрлийн хоёроос илүүгүй зөөврийн компьютер /ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар нэмсэн/	645	НӨАТ
403 403-1	110	Импортоор оруулж байгаа гуалингаас бусад бүх төрлийн түлшний зориулалтын мод, тууш чиглэлийн нимгэн давхаргатай хавтан /OSB/, стандартын дагуу хийгдсэн, угсрахад бэлэн модон барилгын угсармал хийц /2022-12-31 хүртэл/ /ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар нэмсэн/	626	Гааль, НӨАТ
507 507-1	250	Газрын тосны салбарт бүтээгдэхүүн хуваах талаар Засгийн газартай байгуулсан гэрээний дагуу газрын тос хайх, олборлох, ашиглахад зориулагдсан бараа /ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар нэмсэн/	650	Гааль, НӨАТ

507 507-1	250	Иргэний агаарын зорчигч тээврийн хөлөг онгоц <i>/ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар нэмсэн/</i>	651	Гааль, НӨАТ
623	350	Монгол-ОХУ-ын хувь нийлүүлсэн Улаанбаатар төмөр зам нийгэмлэгийн БНМАУ-ЗСБНХУ-ын хооронд байгуулсан 1949 оны хэлэлцээрийн хүрээнд импортлосон бараанд засвар хийхээр хилийн чанадад гаргасан барааг гаалийн нутаг дэвсгэрт буцаан оруулахад <i>/ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар тушаалаар нэмсэн/</i>	611	Гааль, НӨАТ
404	241	Валют, гадаадад захиалгаар хийлгэсэн	629	Гааль, НӨАТ
	242	Монгол Улсын мөнгөн тэмдэгт		
507	250	Олон улсын гэрээ болон Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу гаалийн болон бусад татвараас бүрэн эсхүл хэсэгчлэн чөлөөлж гаалийн нутаг дэвсгэрт оруулах	630	Гааль, НӨАТ
507	250	Олон улсын гэрээ болон Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу гаалийн болон бусад татвараас бүрэн эсхүл хэсэгчлэн чөлөөлж гаалийн нутаг дэвсгэрт оруулах	631	Гааль, НӨАТ, ОАТ
403	110	Эрдэм шинжилгээний судалгааны ажлын туршилтын бүтээгдэхүүн	632	НӨАТ
		Импортоор оруулах хориглосноос бусад мод, сөөгний үр, тарьц, суулгац	634	Гааль
		ГПГТХ-ийн 38.1.1 дэх заалт: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд зориулсан хиймэл эд эрхтэн, тэдгээрийн эд анги	635	Гааль
		НӨАТ-ийн тухай хуулийн 13.1.4 дэх заалт: Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хэрэглээнд зориулсан тусгай зориулалтын хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж	636	НӨАТ
		Ази-Европын Дээд түвшний 11 дүгээр уулзалт /АСЕМ 11/-ын үйлчилгээнд ашиглах зориулалтаар импортоор орүүлж байгаа суудлын автомашин, микроавтобус, тусгай зориулалтын автомашин, техник хэрэгсэл	637	Гааль, НӨАТ, ОАТ
403	110	Баруун бүсийн эрчим хүчний систем” ТӨХК-ийн Оросын Холбооны Улс болон Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсаас импортолж байгаа цахилгаан эрчим хүч	638	Гааль, НӨАТ
403	110	Импортоор оруулж байгаа хөдөө аж ахуйн зориулалттай бордооны үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж	639	НӨАТ
403	110	Сэргээгдэх эрчим хүчний судалгаа шинжилгээний болон үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж, түүний дагалдах хэрэгсэл, сэлбэг	640	Гааль, НӨАТ

401	350	БНМАУ-ЗСБНХУ-ын хооронд байгуулсан 1949 оны хэлэлцээр болон 2016 оны 9 дүгээр сарын 07-ны өдрийн “Онцгой албан татвараас чөлөөлөх тухай” Монгол Улсын хуулийн дагуу УБТЗ ХНН-ийн хэрэгцээнд зориулан импортоор оруулж ирэх дизелийн түлш	641	Гааль, НӨАТ, ОАТ
-----	-----	--	-----	------------------

/ГЕГ-ын даргын 2020 оны А/153 дугаар тушаалаар нэмсэн/

Горимын код	Хэлцэл	Татвараас чөлөөлөгдсөн бараа	Чөлөөлөлтийн код	Чөлөөлөгдөх татварын төрөл
403 403-1	110	Коронавируст халдвар /COVID-19/-ын цар тахлын оношилгоо, эмчилгээнд хэрэглэх зорилгоор импортоор оруулж байгаа оношлуур, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн бодис, амны хаалт	653	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	2020 оны хаврын тариалалтад шаардагдах 15.0 /арван таван/ мянган тонн улаан буудайн элит үр, дотоодын гурил үйлдвэрлэлд шаардагдах 160.0 /нэг зуун жаран/ мянган тонн хүнсний улаан буудай, бүх төрлийн хүнсний будаа /цагаан будаа, гурвалжин будаа, шар будаа, бусад/, элсэн чихэр, ургамлын тос	654	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	Цар тахлын болон нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед бэлэн байдлыг хангах, хариу арга хэмжээг авахад шаардлагатай хүнсний болон бусад нөөц бүрдүүлэх зорилгоор бараа бүтээгдэхүүнийг импортлоход түүнчлэн дотооддоо үйлдвэрлэхэд шаардагдах түүхий эд, тоног төхөөрөмж	655	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	Зэвсэгт хүчин, цагдаа, улсын аюулгүй байдлыг хангах, шүүхийн шийдвэр биелүүлэх, төрийн тусгай хамгаалалтын байгууллагын болон Авлигатай тэмцэх газрын хэрэгцээнд зориулан импортоор оруулж байгаа зэвсэг, тусгай техник хэрэгсэл /Нууц болон маш нууц/	656	НӨАТ
403 403-1	110	Хийн түлш, түүний сав, тоног төхөөрөмж, тусгай зориулалтын машин, механизм, техник, хэрэгсэл, тоноглол /В-Хийн хайгуул, олборлолтын техник, төхөөрөмж, хэрэгсэл/	657	Гааль, НӨАТ
623	223	Иргэний агаарын зорчигч тээврийн хөлөг онгоц, түүний сэлбэг	616	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн ажилчдын хотхоны барилга байгууламжийн үндсэн хөрөнгө бий болгоход шаардагдах, дотоодын үйлдвэрлэлээс хангах боломжгүй импортоор оруулах бараа	658	НӨАТ

403 403-1	110	Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн ажилчдын хотхоны барилга байгууламжийн үндсэн хөрөнгө бий болгоход шаардагдах, дотоодын үйлдвэрлэлээс хангах боломжгүй импортоор оруулах бараа	659	Гааль, НӨАТ
--------------	-----	---	-----	-------------

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 9 дүгээр хавсралт

БАНКНЫ БАЙГУУЛЛАГЫН КОД

Кодын загвар:

Кодын орон	1	2	3	4
Кодын утга, код	Ялгах код (8)	Банкны байгууллагын дугаар (001-999)		

№	Банкны байгууллагын нэр	Банкны байгууллагын код
1	Монголбанк	8MBXX
2	Голомт банк	80900
3	Худалдаа, хөгжлийн банк	80901
4	Төрийн сан банк	80903
5	Хаан банк	80904
6	Төрийн банк	80906
7	Хас банк	80907
8	Үндэсний хөрөнгө оруулалтын банк	81002
9	Капитал банк	81012
10	Капитрон банк	81014

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 10 дугаар хавсралт

ТЭЭВРИЙН ТӨРЛИЙН КОД

Тээврийн төрлийн код	Код
----------------------	-----

Усан замын тээвэр	10
Төмөр замын тээвэр	20
Авто замын тээвэр	30
Агаарын тээвэр	40
Шуудан илгээмж	50
Буухиа шуудан	
Холимог тээвэр	60
Хөдөлгөөнт бус тээвэр	70
Усан замын дотоод тээвэр	80
Тээврийн бусад төрөл	90

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”-ын 11 дүгээр хавсралт

БАРАА НИЙЛҮҮЛЭХ НӨХЦЛИЙН КОД

Бараа нийлүүлэх нөхцөл	Үсгэн код
Нэр заасан газар хүртэл тээврийн зардал төлөгдсөн	CPT
Усан онгоцны тавцан хүргэх	FOB
Үнэ, даатгал, тээврийн зардал /нэр заасан боомт хүртэл/	CIF
Үнэ, тээврийн хөлс төлөгдсөн /нэр заасан боомт хүртэл/	CFR
Усан онгоцны тавцан дагуу хүргэх	FAS
Үйлдвэрээс, агуулахаас ачих /нэр заасан газар/	EXW
Хилийн гарц хүртэл хүргэх /нэр заасан газар/	DAF
Татвар төлөлттэй хүргэх /нэр заасан газар/	DDP
Тээврийн хөлс ба даатгал /нэр заасан газар хүртэл төлөгдсөн/	CIP
Усан онгоцноос хүргэх	DES
Усан зогсоол /тавцан/-оос хүргэх	DEQ
Татвар төлөлтгүй хүргэх /нэр заасан газар/	DDU
Тээвэрлэгч хүртэл	FCA
Терминал дээр хүргэж нийлүүлэх/нэрлэсэн хүрэх боомт/	DAT
Нэрлэсэн хүрэх газарт нийлүүлэх/	DAP

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

ХЭЛЦЛИЙН ТӨРЛИЙН КОД

	Хэлцлийн төрөл	Код
ХУДАЛДААНЫ ЗОРИУЛАЛТТАЙ БАРАА		
1	Валютын төлбөртэй бараа	110
2	Бараа солилцоо	120
3	Резекспорт	130
4	Реимпорт	140
ГАДААД ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БАРАА		
5	Үзэсгэлэн, соёл, урлагийн арга хамжээнд ашиглагдах бараа	210
6	Боловсруулалтын бараа	
	-боловсруулах, эсхүл баяжуулах бараа	221
	-шинэ бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх	222
	-засвар хийх	223
	-өөр бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд ашиглах	224
7	Олон улсын чанартай хурал, зөвлөлгөөн, уралдаан тэмцээн, аялал жуулчлал, урлагийн тоглолт, төрийн айлчлал болон тэдгээртэй адил бусад арга хэмжээний бараа	230
8	Банкны зузаатгалын бараа	
	-гүйлгээнд ороогүй мөнгөн тэмдэгт	241
	-гүйлгээнд орсон мөнгөн тэмдэгт	242
9	Худалдааны бус бусад бараа:	
	- Монгол банкнаас гаргаж байгаа алт	
	- Түр хугацаагаар нэвтрүүлж байгаа газрын тосны салбарт бүтээгдэхүүн хуваах талаар Засгийн газартай байгуулсан гэрээний дагуу газрын тос хайх, олборлох, ашиглахад зориулагдсан бараа болон иргэний агаарын зорчигч тээврийн хөлөг онгоцны хувьд 3 жил 6 сар хүртэл, бусад барааны хувьд 1 жил хүртэл <i>/ГЕГ-ын даргын 2019 оны А/250 дугаар т ушаалаар өөрчлөн найруулсан/</i>	
	-ОАТ-ын тэмдэгт	
	-Гадаадад байгаа өөрийн эзэмшлийн нутаг дэвсгэр, ЭСЯ-д болон цэргийн зориулалтаар нийлүүлж буй бараа, мөн Монгол улс дахь гадаадын эзэмшлийн нутаг дэвсгэр, ЭСЯ болон ОУ-ын байгууллагад нийлүүлж буй бараа	250
	-цахим бараа (цахим байдлаар, сүлжээгээр нэг орноос нөгөөд шилжүүлж байгаа ном, програм хангамж, кино зэрэг)	

	-барааг зөөвөрлөх зориулалт бүхий эргэлтийн сав, баглаа боодол, хоосон лонх	
	-дээж, загварын болон судалгаа шинжилгээний бараа	
	-захиалгын дагуу хийгдсэн програм хангамж, түүнийг агуулж буй зөөвөрлөгч	
	-захиалгын сонин, тогтмол хэвлэл	
10	Зээлийн бараа	
	- Засгийн газрын шугамаар авсан зээлийн бараа	311
	- Засгийн газрын бус шугамаар авсан зээлийн бараа	312
11	Тусламжийн бараа	
	- буцалтгүй тусламжийн бараа	321
	- хүмүүнлэгийн тусламжийн бараа	322
12	Засгийн газрын өрийн төлбөрийн бараа	330
13	Түрээсийн бараа	
	- 1 жилээс доош хугацаанд түрээслэх, түрээслүүлэх бараа	341
	- 1 жилээс дээш хугацаанд түрээслэх, түрээслүүлэх бараа	342
14	Хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлсэн бараа	350
15	Чөлөөт бүс	
	-Бүтээн байгуулалт, үйлдвэрлэлийн бараа	361
	-Худалдаа, үйлчилгээний бараа	362
	-Боловсруулалтын бараа	363
16	Гаалийн зөрчилд холбогдох бараа	370
17	Бусад (Гаалийн баталгаат барилгын талбай, Гаалийн тусгай бүс)	380
18	Татваргүй барааны дэлгүүрт худалдагдсан гааадын бараа	390
	Татваргүй барааны дэлгүүрт худалдагдсан монголын бараа	391

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 13 дугаар хавсралт

ҮНЭЛГЭЭНИЙ АРГА

д/д	Арга	Код
Импортын барааны гаалийн үнийн арга:		
1	Хэлцлийн үнийн арга	1
2	Нэг төрлийн барааны хэлцлийн үнийн арга	2
3	Ижил төрлийн барааны хэлцлийн үнийн арга	3
4	Ялгаварт үнийн арга	4
5	Нийлбэр үнийн арга	5
6	Уялдуулан хэрэглэх үнийн арга	6
Экспортын барааны гаалийн үнийн арга:		
7	Хэлцлийн үнийн арга	1
8	Зардлаас тооцох үнийн арга	2
9	Нэг төрлийн эсхүл ижил төрлийн барааны хэлцлийн үнийн арга	3
10	Зах зээлийн мэдээлэл, судалгааны арга	4

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 14 дүгээр хавсралт

ҮНЭЛГЭЭНИЙ АРГААС ТАТГАЛЗАХ ШАЛТГААН

д/д	Шалгаан	Код
1	Худалдан авагчийн тухайн барааг худалдах, хэрэглэх буюу ашиглах эрхийг Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуулийн 10.6-д зааснаас өөр үндэслэлээр хязгаарласан	01
2	Барааг худалдах, хэрэглэх, ашиглах, эсхүл устгахтай холбоотой худалдан авагчийн эрхийг хязгаарласан хэлцэл хийсэн	02
3	Тухайн барааны үнийг тодорхойлох боломжгүй нөхцөл, болзол, шаардлагыг хэлцэлд тусгасан	03
4	Импортын барааг худалдсан, хэрэглэсэн буюу ашигласнаас орох орлогоос худалдагчид ногдох хэсгийг тодорхойлох боломжгүй	04
5	Мэдүүлэгч нь гаалийн үнийг тодорхойлохдоо ашигласан мэдээлэл, тооцооны үнэн зөвийг гадаад худалдааны болон санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн холбогдох бичиг баримтаар баталгаажуулж, нотлоогүй	05

6	Худалдах, худалдан авах ажиллагаа нь Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуулийн 10.8-д заасан харилцан хамааралтай этгээдийн хооронд хийгдсэн бөгөөд хэлцлийн үнэ нь мөн хуулийн 10.9-д заасан шалгуур үнэтэй ойролцоо биш	06
7	Гаалийн үнийг тодорхойлоход ашигласан бичиг баримт баталгаажуу, эсхүл түүнд тусгагдсан мэдээлэл зөрсөн, бүрэн бус, тоон үзүүлэлт нь хангалтгүй байсан бол	07
8	Мэдүүлэгч гаалийн үнийн үнэн зөвийг нотолж чадаагүй бөгөөд гаалийн байгууллага мэдүүлэгчийн тодорхойлсон үнийг үндэслэлгүй гэж үзсэн бол	08

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 15 дугаар хавсралт

АЧАА, БАГЛАА БООДЛЫН ТӨРЛИЙН КОД

English	Монгол	Код	English	Монгол	Код
BULK: -solid, fine particles -solid, granular particles -solid, large particles	ЗАДГАЙ: -нарийн ширхэгт хатуу -үйрмэг, хатуу -том ширхэгт, хатуу	задгай	BOTTLE, CAN CYLINDRICAL CHURN -bottle, non-protected, cylindrical -bottle, protected, cylindrical -can, cylindrical -churn	БОРТОГОН ЛОНХ, ТОРХ -бортогон лонх, хамгаалалтгүй -бортогон лонх, хамгаалалттай -бортогон лааз -хөхүүр	торх
PIPES, TUBES -pipe -tube	ЗАДГАЙ ХООЛОЙ,ГУУРС -хоолой -гуурс	хоолой	BOLT, ROLL -bolt -roll	ХУЙЛМАЛ, БООЛТОН БЭХЭЛГЭЭ -боолтон бэхэлгээ -хуйлмал	хуйлмал

<p>CYLINDER, LOGS, RODS</p> <p>-cylinder -log -rod</p>	<p>ЗАДГАЙ ШУРГААГ, САВАА БА ГОНЗГОЙ БОРТОГО</p> <p>-гонзгой бортого -шургааг -саваа</p>	<p>саваа</p>	<p>TANK CYLINDRICAL, DRUM</p> <p>-drum -tank, cylindrical</p> <p>JERRYCAN, CYLINDRICAL</p>	<p>ШИНГЭН ЗҮЙЛСИЙН ЦИСТЕРН</p> <p>-дамар -бортогон юүлэх сав</p> <p>ШАТАХУУНЫ ЦИСТЕРН</p>	<p>цистерн</p>
<p>COIL, RING</p> <p>-coil -ring</p>	<p>ОРООМОЛ, ЭВХМЭЛ</p> <p>-ороомол -эвхмэл</p>	<p>ороомол</p>	<p>JAR, JUG, PITCHER, POT</p> <p>-jar -jug -pitcher -pot</p>	<p>ШАВАР, ВААРАН САВТ</p> <p>-гүц -домбо -таглаатай сэнжтэй ваар -бортого</p>	<p>ваар</p>
<p>PLATES, SHEETS</p> <p>-plate -sheet</p>	<p>ГУЛДМАЙ, НИМГЭН ХАВТАН</p> <p>-гулдмай -нимгэн хавтан</p>	<p>хавтан</p>	<p>AEROSOL, ATOMIZER, BALLOON, BOTTLE BULBOUS</p> <p>-aerosol -atomizer -ballon -ballon, nonprotected -bottle, non- protected, bulbous -bottle, protected, - bulbous -flasck -wickerbottle</p>	<p>ХИЙН САВ, БАЛЛОН, ЛОНХ</p> <p>-шүршүүр -хийгээр цацах сав -баллон -баллон, хамгаалалтгүй -тагдгар лонх, хамгаалалтгүй -тагдгар лонх, хамгаалалттай -дашмаг -гөрмөл хамгаалалттай лонх</p>	<p>баллон</p>

<p>BARS, BOARDS, GIRDERS, PLANKS, TRUSS</p> <p>-bar -board -girder -plank -truss</p>	<p>ТАВЦАНТ, ДАМНУУРТ, САМБАРТ, ТӨМӨР ОЛСТ</p> <p>-бөөрөнхий төмөр -тавцан -дамнуур -самбар -төмөр олс</p>	<p>тавцан</p>	<p>BAG, MULTIPLE BAGS, MULTIWALL SACKS</p> <p>-bag -multiple bags -multiwall sacks</p>	<p>УУТАЛСАН, ШУУДАЙЛСАН</p> <p>-уут -нугалаат цүнх -олон талт уут</p>	<p>уут</p>
<p>INGOTS</p>	<p>ЗАДГАЙ ГУЛДМАЙ БИЕТ</p>	<p>гулдмай</p>	<p>BARREL, BUTT, CASK, FIRKIN, HOGSHEAD, KEG, TUN</p> <p>-barrel -butt -cask -firkin -hogshead -keg -tun</p>	<p>БАРРЕЛЬ, ТОРХ</p> <p>-баррель -торх -торх -торх /жижиг/ -торх /том/ -торх -ган сав</p>	<p>баррель</p>
<p>BIN, BOX, CANISTER, CASE, PACKAGES, PACKET, TIN</p> <p>-bin -box -canister -case -matchbox -package -packet -suitcase -tea-chest</p>	<p>ХАЙРЦАГЛАСАН, БАГЛАСАН, БООСОН</p> <p>-бортогон юүлэвч -цаасан хайрцаг -канистр -модон хайрцаг -шүдэнзний хайрцаг -баглаа -боодол -чемодан -цайны авдар</p>	<p>хайрцаг</p>	<p>BUCKET, CUP, PAIL, TUB</p> <p>-bucket -cup -pail -tub</p>	<p>ХУВИН, ТҮМПЭН</p> <p>-хувин -хавхагтай хувин -хөнөг -түмпэн</p>	<p>хувин</p>

<p>CAN, CARTON, SEA-CHEST</p> <p>-can -carton -sea-chest</p> <p>VAT</p>	<p>БИТҮҮ ЛААЗАЛСАН, САВЛАСАН</p> <p>-бидон -картон -авдар, чингэлэг /тэнгисийн зориулалттай/ ШИНГЭН ЗҮЙЛСИЙН ЛААЗ /БАК/</p>	<p>лааз</p>	<p>COFFIN</p>	<p>ABC</p>	<p>авс</p>
<p>BEER CRATE, FOOTLOCKER, FRUIT CRATE, HAMPER, JERRI- CAN</p> <p>-beer crate -footlocker -fruit crate -hamper</p>	<p>АВДАРЛАСАН</p> <p>-пивоны авдар -хүнгэрцэг -хүнсний ногооны авдар -сагсан сав</p>	<p>авдар</p>	<p>BUNCH, BUNDLE, JUTEBAG POUCH, SAHET, TUBE COLLAPSIBLE</p> <p>-bunch -bundle -jutebag -pouch -sacket -tube ollapsible BALE, SACKS</p> <p>-bale, compressed -bale, non compressed -sack</p>	<p>УЯА, ОЛСОН БАГЛАА</p> <p>-уяа -боодол -олсон шуудай -даалин -цүнх -гуурс, эвхэгддэг ШАХАЖ БООСОН /ӨВС, НОГОО г.м./ - багцалсан, шахсан -багцалсан, шахаагүй -хүүдий</p>	<p>боодол</p>

<p>CAGE, FRAME, FRAMED CRATE, SKELETON CASE</p> <p>-cage</p> <p>-frame</p> <p>-framed crate</p> <p>-skeleton case</p> <p>NET</p>	<p>ТОРЛОСОН</p> <p>-тор /ан амьтан</p> <p>зөөвөрлөх/</p> <p>-зангидсан яс модон хүрээ</p> <p>-яс модон зангидсан хайрцаг</p> <p>-араг хайрцаг</p> <p>TOP</p>	<p>тор</p> <p>тор</p>	<p>AMPOULE, GASBOTTLE, VIAL</p> <p>-ampoule, non-protected</p> <p>-ampoule, protected</p> <p>-gasbottle</p> <p>-vial</p>	<p>ТУНШИЛ /АМПУЛ/-Т</p> <p>-туншил, хамгаалалтгүй</p> <p>-туншил, хамгаалалттай</p> <p>-хийний лонх</p> <p>-лонх</p> <p>/жижиг/</p>	<p>ампул</p>
<p>BASKET, CREEL, TRAY</p> <p>-basket</p> <p>-creel</p> <p>-milk crate</p> <p>-shallow crate</p> <p>-tray</p> <p>-tray pack</p>	<p>САГСАНД САВЛАСАН</p> <p>-сагс</p> <p>-араг сагс</p> <p>-зангидмал сав</p> <p>-намхан араг</p> <p>-тавиур тавцан</p> <p>-ачааны тавиур</p>	<p>сагс</p>	<p>VACUUMPACKET, CANVAS, COVER, ENVELOPE, FILMPACK, MAT SHRINK WRAPPED, SLIPSHEET</p> <p>-</p> <p>vacuumpacket</p> <p>-canvas</p> <p>-cover</p> <p>-envelope</p> <p>-filmpack</p> <p>-mat</p> <p>-</p> <p>shrinkwrapped</p> <p>-slipsheet</p>	<p>УУТ, ДУГГУЙТ</p> <p>-битүү уут</p> <p>-зотон</p> <p>-уут гэр</p> <p>-дугтуй</p> <p>-хуйлмал хальс</p> <p>-бүрээс</p> <p>-баадагнасан боодол</p> <p>-гөлмөн гулдмай хавтан</p>	<p>дугтуй</p>

BOTTLECRATE, BOTTLERACK	ЛОНХОЛСОН				
CARBOY, DEMIJOHN	ХҮЧИЛ ХАДГАЛАХ САВ, ЛОНХ				
-carboy, non protected	-бөөрөнхий лонх, хамгаалалтгүй		BOBBIN, REEL, SPINDLE	ДАМАРТ ОРООМОГ	
-carboy protected	-бөөрөнхий лонх, хамгаалалттай	лонхолсон	-bobbin	-	
-demijohn, non protected	-галуун хүзүүт том лонх, хамгаалалтгүй		-reel	ороомог /жигиг/ -ороомог /дамарт/	дамар
-demijohn, protected	-галуун хүзүүт том лонх, хамгаалалттай		-spindle	-ээрэх тэнхлэг	
OTHER	БУСАД	бусад			

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

"Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар"- ын 16 дугаар хавсралт

УЛС, ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГЫН КОДЫН ЖАГСААЛТ

Код	Монгол нэр	Англи нэр
AD	Андорра	ANDORRA
AE	Арабын Нэгдсэн Эмират	UNITED ARAB EMIRATES
AF	Афганистан	AFGANISTAN
AG	Антигуа ба Барбуда	ANTIGUA AND BARBUDA
AI	Ангилья	ANGUILA
AL	Албан	ALBANIA
AM	Армен	ARMENIA
AD	Андора	ANDORRA
AO	Ангол	ANGOLA

AQ	Антарктид	ANTARCTICA
AR	Аргентин	ARGENTINA
AS	Дорнод Самоа	AMERICAN SAMOA
AT	Австри	AUSTRIA
AU	Австрали	AUSTRALIA
AW	Аруба	ARUBA
AX	Аланийн арал	ÅLAND ISLANDS
AZ	Азербайжан	AZERBAIJAN
BA	Босни-Герцеговин	BOSNIA AND HERZEGOVINA
BB	Барбадос	BARBADOS
BD	Бангладеш	BANGLADESH
BE	Бельги	BELGIUM
BF	Буркино-Фасо	BURKINA FASO
BG	Болгар	BULGARIA
BH	Бахрайн	BAHRAIN
BI	Бурунди	BURUNDI
BJ	Бенин	BENIN
BL	Сейнт Бартелем	SAINT BARTHÉLEMY
KY	Кайман арал (Исл.)	CAYMAN ISLANDS
KZ	Казахстан	KAZAKHSTAN
BM	Бермудийн арал (Брит)	BERMUDA
BN	Брунейн Вант Улс	BRUNEI DARUSSALAM
BO	Боливи	BOLIVIA
BR	Бразиль	BRAZIL
BS	Багамын арал	BAHAMAS
BT	Бутан	BHUTAN
BV	Бове арал (Исл)	BOUVET ISLAND
BW	Ботсван	BOTSWANA
BY	Белорус	BELARUS
BZ	Белиз	BELIZE
CA	Канад	CANADA
CC	Кокосын арал	COCOS /KEELING/ ISLANDS
CD	Бүгд Найрамдах Ардчилсан Конго улс	CONGO, THE DEMOCRATIC REPUBLIC OF THE
CF	Төв Африкийн БНУ	CENTRAL AFRICAN REPUBLIC

CG	Конго	CONGO
CH	Швейцарь	SWITZERLAND
CI	Зааны Ясан Эрэг	COTE D'IVOIRE
CL	Чили	CHILE
CM	Камерун	CAMEROON
CN	БНХАУ	CHINA
CO	Колумб	COLOMBIA
CR	Коста-Рика	COSTA RICA
CU	Куба	CUBA
CV	Ногоон хушууны арал	CAPEVERDE
CX	Рождествийн арал	CHRISTMASISLAND
CY	Кипр	CYPRUS
CZ	Чех	CZECH
DJ	Джибути	DJIBOUTI
DK	Дани	DENMARK
DM	Доминикан	DOMINICA
DZ	Алжир	ALGERIA
EC	Эквадор	ECUADOR
EE	Эстон	ESTONIA
EG	Египет	EGYPT
EH	Баруун Сахар	WESTERN SAHARA
ER	Эритр	ERITREA
ES	Испани	SPAIN
ET	Этиоп	ETHIOPIA
FI	Финлянд	FINLAND
FJ	Фижи	FIJI
FK	Фолклендын арал (Мальвины арал)	FALKLAND ISLAND
FM	Микронези	MICRONESIA
FO	Фарер арал	FAROE ISLANDS
FR	Франц	FRANCE
GA	Габон	GABON
GB	Их Британи	UNITED KINGDOM
GE	Гүрж	GEORGIA
GF	Гвиана	FRENCH GUIANA
GG	Гверенс	GUERNSEY

GH	Гана	GHANA
GI	Гибралтар (Брит.)	GIBRALTAR
GL	Гренланд	GREENLAND
GM	Гамби	GAMBIA
GN	Гвиней	GUINEA
GP	Гваделуп	GUADELOPE
GQ	Экваторын Гвиней	EQUATORIAL GUINEA
GR	Грек	GREECE
GS	Өмнөд Жеоржиа ба Өмнөд Сандвичийн арал	SOUTH GEORGIA AND THE SOUTH SANDWICH ISLANDS
GT	Гватемал	GUATEMALA
GU	Гуам	GUAM
GW	Гвиней-Бисау	GUINEA-BISSAU
GY	Гайана	GUYANA
HK	Гонконг (Сянган)	HONG KONG
HN	Гондурас	HONDURAS
HR	Хорват	CROATIA
HT	Гаити	HAITI
HU	Унгар	HUNGARY
ID	Индонез	INDONESIA
IE	Ирланд	IRELAND
IL	Израиль	ISREAL
IN	Энэтхэг	INDIA
IO	Энэтхэгийн далай дахь Британийн эзэмшил	BRITISHINDIAN OCEAN TERRITORY
IQ	Ирак	IRAQ
IR	Иран	IRAN (ISLAMIC REPUBLIC OF)
IS	Исланд	ISLAND
IT	Итали	ITALY
JE	Жерси	JERSEY
JM	Ямаик	JAMAICA
JO	Иордан	JORDAN
KE	Кени	KENYA
KG	Киргизстан	KYRGYZSTAN
KH	Кампучи	CAMBODIA

KI	Кирибати	KIRIPATI
KM	Коморын арал	COMOROS
KN	Сент-Кристофер-Невис	ST.KITTS-NEVIS
KP	БНАСАУ	KOREA, DEMOCRATIC PEOPLE'S REPUBLIC OF
KR	БНСУ	KOREA, REP OF
KW	Кувейт	KUWAIT
LR	Либерри	LIBERIA
LS	Лисото	LESOTHO
LT	Литва	LITHUANIA
LU	Люксембург	LUXEMBURG
LV	Латви	LATVIA
LY	Ливи	LIBERIAN ARAB JAMAHIRIYA
MA	Марокко	MOROCCO
MC	Монако	MONACO
MD	Молдав	MOLDAVIA. REP OF
ME	Монтенегро	MONTENEGRO
MF	Сейнт Мартин	SAINT MARTIN
MG	Мадагаскар	MADAGASCAR
MH	Маршаллын арлууд	MARSHALL ISLANDS
MK	Македон	MACEDONIA
ML	Мали	MALI
MM	Мянмар	MYANMAR
MN	Монгол	MONGOLIA
MO	Макао	MACAO
MP	Хойд Марианы арал	NORTHERN MARIANA ISLANDS
MQ	Мартиник	MARTINIQUE
MR	Мавритан	MAURITANIA
MS	Монтсеррат	MONTSERRAT
MT	Мальта	MALTA
MU	Маврики (Брит.)	MAURITIUS
MV	Мальдив	MALDIVES
MW	Малави	MALAWI
MX	Мексик	MEXSIO
MY	Малайз	MALAYSIA

MZ	Мозамбик	MOZAMBIQUE
NA	Намиби	NAMIBIA
NC	Шинэ Каледони	NEW CALEDONIA
NE	Нигер	NIGER
NF	Норфолк арал	NORFOLK ISLAND
NG	Нигер	NIGERIA
NI	Никарагуа	NIGARAGUA
NL	Нидерланд	NETHERLANDS
NP	Непал	NEPAL
NR	Науру	NAURU
NU	Ниуэ	NIUE
NZ	Шинэ Зеланд	NEW ZELAND
OM	Оман	OMAN
PA	Панам	PANAMA
PE	Перу	PERU
PF	Францын Полинез	FRENCHPOLYNESIA
PH	Филиппин	PHILIPINES
PK	Пакистан	PAKISTAN
PL	Польш	POLAND
PN	Питкэрн	PITCAIRN
PR	Пуэрто-Рико	PUERTO RICO
PS	Палестины нутаг дэвсгэр	PALESTINIAN TERRITORY, OCCUPIED
PT	Португал	PORTUGAL
PW	Палау	PALAU
PY	Парагвай	PARAGUAY
QA	Катар	QATAR
RE	Реюньон	REUNION
RS	Серби	SERBIA
RU	ОХУ	RUSSIA F.R
RW	Руанда	RWANDA
SB	Соломонын арал	SOLOMON ISLANDS
SC	Сейшелийн арлууд	SEYCHELLES
SD	Судан	SUDAN
SE	Швед	SWEDEN

SG	Сингапур	SINGAPORE
SH	Ариун Елений арал	SAINT HELENA, ASCENSION AND TRIASTAN DA CUNHA
SJ	Шпицберген ба Ян-Майен	SVALBARD AND JAN MAYEN
SK	Словак	SLOVAKIA
SL	Сьерра-Леоне	SIERRE LEONE
SM	Сан-Марино	SAN MARINO
SN	Сенегал	SENEGAL
SO	Сомали	SOMALIA
SR	Суринам	SURINAM
ST	Сан-Томе ба Принсип	SAO TOME AND PRINCIPE
SV	Сальвадор	EL SALVADOR
SY	Сири	SYRIAN ARAB REP
SZ	Свазиленд	SWAZILAND
TC	Теркс ба Кайкос арал	TURKS AND CAICOS ISLANDS
TD	Чад	CHAD
TF	Францын чөлөөт бүс	FRENCH SOUTHERN TERRITORIES
US	АНУ	UNITED STATES
UY	Уругвай	URUGUAY
UZ	Узбекистан	UZBEKISTAN
VA	Ватикан	STATE OF THE VATICAN CITY
VC	Сент-Винсент ба Гренадин	SAINT VINCENT AND THE GRENADINES
VE	Венесуэль	VENEZUELA
VG	Виргин арал (Британи)	VIRGIN ISLANDS, BRITISH
VI	Виргин арал (АНУ)	VIRGIN ISLANDS, US
VN	Вьетнам	VIETNAM
VU	Вануату	VANUATU
WS	Самоа	SAMOA
YE	Йемен	YEMEN
YT	Маиоте	MAYOTTE
ZA	Өмнөд Африкийн Бүгд Найрамдах улс	SOUTH AFRICA
ZM	Замби	ZAMBIA
ZW	Зимбабве	ZIMBABWE

TH	Тайланд	THAILAND
TJ	Тажикстан	TAJIKISTAN
TK	Токелау (Юнион) арал	TOKELAU
TL	Зүүн Тимор	TIMOR-LESTE
TM	Туркменистан	TURKMENISTAN
TN	Бүгд Найрамдах Тунис Улс	TUNISIA
TO	Тонга	TONGA
TR	Турк	TURKEY
TT	Тринидад ба Тобаго	TRINIDAD AND TOBAGO
TV	Тувалу	TUVALU
TZ	Танзани	TANZANIA
UG	Уганда	UGANDA
UM	АНУ-ын эзэмшлийн арал	UNITED STATES MINOR OUTLYING ISLANDS
LA	Лаос	LAOS, PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC OF
LB	Ливан	LEBANON
LC	Сент-Люси	SAINT LUCIA
LK	Шри-Ланк	SRI LANKA
TG	Того	TOGO
TW	Тайван	TAIWAN, PROVINCE OF CHINA
LI	Лихтенштейн	LIECHTENSTEIN
AB	Азийн хөгжлийн банк	ASIAN DEVELOPMENT BANK
EU	Европын холбоо	EUROPIAN UNION
FF	Олон улсын хөлбөмөгийн холбоо	FEDERATION INTERNATIONALE DE FOOTBALL ASSOCIATION
IA	Олон улсын цөмийн энергийн агентлаг	INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY ASSOCIATION
OT	Бусад	OTHERS
FA	НҮБ-ын ХХАА Байгууллага	FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF UNITED NATIONS
UC	НҮБ-н Хүүхдийн Сан	UNITED NATIONS CHINDREN'S FUND
UD	НҮБ-ын Хөгжлийн Хөтөлбөр	UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME
UE	НҮБ-н Боловсрол, Шинжлэх ухаан, Соёлын Сан	UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION

UP	НҮБ-н Хүн Амын Сан	UNITED NATIONS POPULATION FUND
RC	Олон Улсын Улаан Загалмайн Нийгэмлэг	INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS
WB	Дэлхийн Банк	WORLD BANK
WO	Дэлхийн Хүн Амын Сан	WORLD POPULATION FOUNDATION
WH	Дэдхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллага	WORLD HEALTH ORGANIZATION
WI	Дэлхийн Оюуны Өмчийн Байгууллага	WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION
CK	Кука арал	COOK ISLANDS
DO	Бүгд Найрамдах Доминикан Улс	DOMINICAN REPUBLIC
DE	Герман	GERMANY FEDERAL REPUBLIC OF
GD	Гренада	GRENADA
HM	Херд ба Макдональд арал	HEARD ISLAND AND MCDONALD ISLAND
JP	Япон	JAPAN
NO	Норвеги	NORWAY
PG	Папуа-шинэ Гвиней Улс	PAPUA NEW GUINEA
RO	Румын	ROMANIA
SA	Саудын Араб	SAUDI ARABIA
SI	Словен	SLOVENIA
PM	Сен-Пьер ба Микелон	SAINT PIERRE AND MIQUELON
WF	Уоллис ба Футуна арал	WALLIS AND FUTUNA
UA	Украйн	UKRAINE
IM	Олон Улсын Валютын Сан	INTERNATIONAL MONETARY FUND
BU	Бирм	BURMA
TP	Зүүн Тимор	EAST TIMOR
YU	Югослав	YUGOSLAVIA
ZR	Заир	ZAIR

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”-ын 17 дугаар хавсралт

ВАЛЮТЫН ТӨРЛИЙН КОДЫН ЖАГСААЛТ		

Код	Валютын нэр	Улсын нэр
ADP	Andorran peseta	Андоррын песето
AED	UAE Dirham	АНЭУ-ын дирхам
AFA	Afghani	Афкан
ALL	Lek	Лек
ANG	Netherlands Antillian Guilder	Нидерланд Антиллийн гилдер
AOK	Kwanza	Кванза
ARA	Austral	Австрал
ARP	Austral	Австрал
ATS	Schilling	Шиллинг
AUD	Australian Dollar	Авсралийн доллар
AWG	Arubean Guilder	Арубын гилдер
BBD	Barbados Dollar	Барбадосын доллар
BDT	Taka	Така
BEF	Belgian Franc	Бельгийн франк
BGL	Lev	Лев
BHD	Bahraini Dinar	Бахрейн динар
BIF	Burundi Franc	Бурундийн франк
BMD	Bermudian Dollar	Бермудын доллар
BND	Brunei Dollar	Брунейн доллар
BOB	Bolivian Peso	Боливын песо
BOV	Mvdol	Боливын мидол
BRC	Cruzado	Крузадо
BRL	Brazilian Real	Бразилийн рил
BSD	Bahamian Dollar	Багамын доллар
BTN	Ngultrum	Нгултрум
BUK	Kyat	Киат
BWP	Pula	Пула
BYR	Belarussian Ruble	Белорус рубль
BZD	Belize Dollar	Белизийн доллар
CAD	Canadian Dollar	Канад доллар
CDF	Franc Congolais	Франкийн конголайс
CHF	Swiss Franc	Швейцарь франк

CLP	Chilean Peso	Чилийн песо
CNY	Yuan Renminbi	БНХАУ-ын юань
COP	Colombian Peso	Коломбын песо
CRC	Costa Rican Colon	Кост Рикагийн клон
CSK	Koruna	Коруна
CUP	Cuban Peso	Кубын песо
CVE	Cape Verde Escudo	Капа Вердийн эскудо
CYP	Cyprus Pound	Киприйн паунд
CZK	Czech Koruna	Чехийн крон
DDM	Mark der DDR	Марк
DEM	Deutsche Mark	Немц марк
DJF	Djibouti Franc	Жибутийн франк
DKK	Danish Krone	Данийн крон
DOP	Dominican Peso	Доминиканы песо
DZD	Algerian Dinar	Алжир динар
ECS	Sucre	Сукр
ECU	ECU	Европын мөнгөний нэгж /хуучин/
ECV	Unidad de Valor Constante (UVC)	Эквадорын доллар
EEK	Kroon	Крон
EGP	Egyptian Pound	Египтийн паунд
ESP	Spanish Peseta	Испаний песета
ETB	Ethiopian Birr	Этиопын бир
EUR	European Currency Unit	ЕХ-ны мөнгөн тэмдэгт
FIM	Markka	Финляндын марк
FJD	Fiji Dollar	Фижи доллар
FKP	Falkland Islands Pound	Фалкланд арлын паунд
FRF	French Franc	Францын франк
GBP	Pound Sterling	Фунт стерлинг
GEL	Lari	Лари
GHC	Cedi	Седи
GIP	Gibraltar Pound	Гибралтарын паунд
GMD	Dalasi	Далас
GNF	Guinean Franc	Гвинейн франк
GQE	Ekwele	Эквэл

GRD	Drachma	Драхма
GTQ	Quetzal	Кватзал
GWP	Guinea-Bissau Peso	Гвиней Биссау песо
GYP	Guyana Dollar	Гайана доллар
HKD	Hong Kong Dollar	Гонг Конг доллар
HNL	Lempira	Лемпир
HRK	Croatian kuna	Куна
HTG	Gourde	Гурд
HUF	Forint	Форинт
IEP	Irish Pound	Ирландын фунт
ILS	Shekel	Шекель
INR	Indian Rupee	Энэтхэгийн рупи
IQD	Iraqi Dinar	Иракийн динар
IRR	Iranian Rial	Ираны риал
ISK	Iceland Krona	Исландын крон
ITL	Italian Lira	Италийн лир
JMD	Jamaican Dollar	Ямайкийн доллар
JOD	Jordanian Dinar	Иорданы динар
JPY	Yen	Иен
KES	Kenyan Shilling	Кенийн шиллинг
KHR	Riel	Риаль
KMF	Comorian Franc	Коморийн франк
KPW	North Korean Won	Хойд Солонгосын вон
KRW	Won	Вон
KWD	Kuwaiti Dinar	Кувейтийн динар
KYD	Cayman Islands Dollar	Кайман арлын доллар
KZT	Tenge	Тенге
LAK	Kip	Кип
LBP	Lebanese Pound	Ливанийн паунд
LKR	Sri Lanka Rupee	Шри Ланкийн рупи
LRD	Liberian Dollar	Либерын доллар
LSL	LOTI	Лоти
LSM	Maloti	Малоти
LTL	Lithuanian Litas	Литвийн лита
LUF	Luxembourg Franc	Люксембургийн франк

LVL	Latvian Lats	Латвийн лат
LYD	Libyan Dinar	Ливийн динар
MAD	Morocco Dirham	Мороккын дирхам
MDL	Moldovan Leu	Молдавын лей
MGA	Ariary	Ариар
MGF	Malagasy Franc	Малагасын франк
MKD	Denar	Динар
MLG	DUTCH GUILDER	Нидерландын гилдер
MNT	Tugrik	Төгрөг
MOP	Pataca	Патака
MRO	Ouguiya	Оугуяа
MTL	MALTESE LIRA	Мальтийн лир
MTP	Maltese Pound	Мальтийн паунд
MUR	Mauritius Rupee	Маврикийн рупи
MVR	Malpes Rupee	Малдивийн рупи
MWK	Kwacha	Квача
MXN	Mexican Peso	Мексикийн песо
MXP	Mexican Peso	Мексикийн песо
MXV	Mexican Unidad de Inversion (UDI)	Мексикийн үндсэн нэгж
MYR	Malaysian Ringgit	Малайзийн ринггит
MZM	Metical	Метикаль
NAD	Namibia Dollar	Намибын доллар
NGN	Naira	Найра
NIC	Cordoba	Кордаба
NIO	Cordoba Oro	Кордоба оро
NLG	Netherlands Guilder	Нидерландын гульден
NOK	Norwegian Krone	Норвегийн крон
NPR	Nepalese Rupee	Непалийн рупи
NZD	New Zealand Dollar	Шинэ Зеландын доллар
OMR	Rial Omani	Оманы риаль
PAB	Balboa	Бальбао
PEI	Inti	Перугийн инти
PES	Inti	Перугийн инти
PGK	Kina	Кина

PHP	Philippine Peso	Филлипиний песо
PKR	Pakistan Rupee	Пакистан рупи
PLN	Zloty	Злот
PLZ	Zloty	Злот
PTE	Portuguese Escudo	Португалийн эскудо
PYG	Guarani	Парагвайн гуаран
QAR	Qatari Riyal	Катарын риал
ROL	Leu	Лев
RUB	Russian Ruble	Оросын рубль
RUR	Russian Ruble	Оросын рубль
RWF	Rwanda Franc	Рвандын франк
SAR	Saudi Riyal	Саудын риал
SBD	Solomon Islands Dollar	Соломон арлын доллар
SCR	Seychelles Rupee	Сейшелийн рупи
SDD	Sudanese Dinar	Суданий динар
SDP	Sudanese Pound	Суданий паунд
SEK	Swedish Krona	Шведийн крон
SGD	Singapore Dollar	Сингапур доллар
SHP	St. Helena Pound	Сейнт Хеленийн паунд
SIT	Tolar	Толар
SKK	Slovak Koruna	Словакийн крон
SLL	Leone	Леон
SOS	Somali Shilling	Сомалийн шиллинг
SRG	Suriname Guilder	Суринамын гилдер
STD	Dobra	Добра
SUR	Ruble	Рубль
SVC	El Salvador Colon	Эл Сальвадорын клон
SYP	Syrian Pound	Сирийн паунд
SZL	Lilangeni	Лиланген
THB	Baht	Бат
TJS	Somoni	Соломон
TMM	Manat	Манат
TND	Tunisian Dinar	Тунисын динар
TOP	Pa'anga	Паанга
TPE	Timor Escudo	Тиморын эскудо

TRL	Turkish Lira	Туркийн лир
TTD	Trinidad and Tobago Dollar	Тринадад ба Тобагогийн доллар
TWD	New Taiwan Dollar	Тайван доллар
TZS	Tanzanian Shilling	Танзанийн шиллинг
UAH	Hryvnia	Украины гривня
UGS	Uganda Shilling	Угандын шиллинг
UGX	Uganda Shilling	Угандын шиллинг
USD	US Dollar	Америк доллар
USN	US Dollar (Next day)	Америк доллар
USS	US Dollar (Same day)	Америк доллар
ZMK	Kwacha	Квача
ZRZ	Zaire	Зайр
ZWD	Zimbabwe Dollar	Зимбабе доллар
ZZZ	Other	Бусад
YER	Yemeni Rial	Иемений риал
YUD	New Yougoslavian Dinar	Югослав динар
ZAR	Rand	Ранд
UYP	Uruguayan New Peso	Уругвайн шинэ песо
UYU	Peso Uruguayo	Уругвайн песо
UZS	Uzbekistan Sum	Сум
VEB	Bolivar	Боливар
VND	Dong	Донг
VUV	Vatu	Вату
WST	Tala	Тала
XAF	CFA Franc BEAC	Төв Африкийн франк
XCD	East Caribbean Dollar	Зүүн Карибын доллар
XOF	CFA Franc BCEAO	Баруун Африкийн франк
XPF	CFP Franc	Францын CFP франк
YDD	Yemeni Dinar	Иемен динар
XAG	Silver	Мөнгө /унцаар/
SDR	Special Drawing Rights	Зээлжих тусгай эрх
BGN	Bulgarian lev	Болгарын лев
XAU	Gold	Алт /унцаар/
IDR	Indonesian Rupiah	Индонезийн рупи

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 18 дугаар хавсралт

ЗАРИМ БАЙГУУЛЛАГУУДЫН КОД

№	Байгууллагын нэр	Код
1	Дэлхийн банкны суурин төлөөлөгчийн газар	0000001
2	Азийн хөгжлийн банкны суурин төлөөлөгчийн газар	0000002
3	БНСУ-ын олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага	0000003
4	UNICEF	0000007
5	UNDF	0000008
6	UNDP	0000009
7	JICA	0000010
8	TICA /Туркийн ОУ-ын хамтын ажиллагааны байгууллага/	0000011
9	Швейцарийн ОУ-ын хөгжлийн агентлаг	0000012
10	ОУ-ын улаан загалмайн нийгэмлэг	0000013

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан

“Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”- ын 19 дүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛСАД ХАНДИВЛАГЧ ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН КОД

	Байгууллагын монгол нэр	Англи нэр	
1	Азийн хөгжлийн банк	Asian development bank	AB
2	Европын холбоо	European union	EU
3	НҮБ-ын Боловсрол, шинжлэх ухаан, соёлын сан	UNESCO	UE
4	НҮБ-ын хүүхдийн сан	UNICEF	UC
5	НҮБ-ын хүн амын сан	UNFPA	UP
6	Олон улсын цөмийн энергийн агентлаг	IAEA	IA
7	НҮБ-ын Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллага	FAO	UA

8	Дэлхийн банк	World bank	WB
9	Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага	World health organization	WH
10	Дэлхийн хүн амын сан	World demographic fund	WD
11	Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага	World intellectual property organization	WI
12	Олон улсын валютын сан	International monetary fund	IM
13	Дэлхийн зөн	World vision	Wv
14	Улаан загалмай /ОУ-ын/	Red cross	RC
15	Хүүхдийг ивээх сан	Save the children, UK	SC
16	Соросын сан, нээлттэй нийгмийн хүрээлэн	Open Forum	OF
17	АДРА	ADRA	AD
18	ХАА-г хөгжүүлэх ОУ-ын сан	International Agriculture Foundation	AG
19	Глобал сан	Global Foundation	GL
20	Азийн сан	Asian Foundation	AF

